

POLITI

Magasinet til politi og anklagemyndighed | nr. 03 | 2007

03

Slå ørerne ud: tema om aflytning og afhøring

Selvtægt: at tage loven i egen hånd er et tegn på afmagt

Politiskolen: dokumentar om livet som elev

Ildsjæl: Bangladesh værre end Irak og Afghanistan

20

Tema om øret: Mød kriminalassistenten, kontormedarbejderen og retsakustikeren, for hvem høresansen er en vital del af jobbet.

POLITI

Ansvarshavende udgiver:
Rigspolitichef Torsten Hesselbjerg

Redaktør:
Janne Aagaard

Redaktion:
Niels-Otto Fisker
Gunver Gjetting
Mikkel Thastum
Erik Vand
Sofie Yderstræde

Eksterne bidragydere:
Ulrikke Moustgaard
Keld Broksø
Anna Bridgwater
Ulf Førsteliin

Fotograf:
Thomas Tolstrup

Fotograf, Bornholm:
Berit Hvassum

Design og illustration:
Trine Gade

Layout og tryk:
Datagraf

Politi udkommer seks gange årligt i 17.000 eksemplarer til alle ansatte i politi og anklagemyndighed

ISSN: 1902-6048

Næste nummer udkommer:
30. november 2007

Kontakt:
Janne Aagaard/Redaktionen
Rigspolitiet
Polititorvet 14, 3. sal
DK-1780 København V
Telefon: 33 14 88 88
E-mail: red@rigspoliti.dk

Magasinet kan også læses på www.politi.dk/magasinet

04 | **Nyt fra Danmark:**
Politihunde fejrede 100-års-jubilæum i Odense

06 | **Skandinavien Rundt:**
Vi elsker uniformer. Nordisk konference om udrustning klæder danske betjente bedre på

08 | **Ildsjæle:** Fra Irak over Afghanistan til Bangladesh. Når telefonen ringer, er kriminalassistent med speciale i sporsikring Leif Schiønemann på vej

10 | **Selvtægtens gråzoner:**
Hvornår er det lovligt at forsvare sig? Hvorfor er selvtægt så såre almindeligt? Vi studerer selvtægtens væsen og at tage loven i egen hånd

12 | **Selvtægtens gråzoner:**
Motorsavsmassakren – en nabofejde løber løbsk, mens offentlige myndigheder ser fortvivlet til

16 | **Selvtægtens gråzoner:**
Folkets domstol fokuserer på følelser og ikke fakta. Mediernes dækning af pædofilsager påvirker retsfølelsen

18 | **Ildsjæle:** Tidligere flyveleder Eva Bundgaard valgte livet på Bornholm

20 | **Fokus på øret:** Fjern blikket fra skærmen, og sæt mikrofonen frem, viser projekt på Fyn.

Folkets domstol:

» Jeg blev ringet op af en lokalradio, som havde lavet en afstemning på nettet, hvor borgerne mente, at han skulle have haft en strengere straf. Vi kan jo ikke forhindre folk i at mene, at en straf er for mild, men heldigvis ser vi meget sjældent, at de selv gør noget ved det. «

Kåre Skjæveland, chefanklager hos Midt- og Vestjyllands Politi, om chatkonsulenten Rudy Frederiksens dom på 30 dages fængsel for udbredelse af pornografiske billeder af unge piger

22 | **Fokus på øret:** De andres liv. Flemming Bauer og Susanne Mærsk-Hansen er professionelle aflyttere i Nationalt Efterforskningscenter.

27 | **Fokus på øret:** Fonetisk genkendelse er afgørende beviser i narkosager. Mød Eddy Bøgh Brixen, Danmarks eneste retsaktustiker.

30 | **Fokus på øret:** I kronikken giver psykolog og lærer på Politiskolen Karina Kepinska Jakobsen tre gode råd til at forbedre afhøringen af vidner og forurettede

32 | **På kornet:** Instruktøren bag Danmarks Radios nye dokumentar om Politiskolen opfordrer til større mangfoldighed i styrken

36 | **Staven – din tur til at slå på politiet:** Den sorte spejder fra radioprogrammet P3, Anders Lund Madsen, kommer med en åbenhjertig indrømmelse: han har røget pot

Plads til alle

»Flere kvinder i uniform« var en 14 linjer lang – eller kort, om man vil – note i det seneste nummer af magasinet Politi. Noten omhandlede 30-året for kvinder i styrken og bemærkede, at næsten hver tredje deltager på det kommende POL-lederkursus var af hunkøn.

Det affødte en kommentar fra forkvinden for Netværket for politikvinder i Danmark, vicepolitikkommissær Susanne Philipson. Hun mener, teksten gav et forkert billede af den aktuelle situation for kvinder i dansk politi:

»I netværket kæmper vi for, at flere kvinder vil søge lederposterne, blandt andet fordi kun 26 ud af 926 er udnævnt som vicepolitikkommissærer i den nye struktur. Prøv lige at lave en hovedregning på den.«

26 ud af 926 vicepolitikkommissærer giver cirka 2,8 pct. Altså er mindre end tre ud af hver hundrede vicepolitikkommissærer i den nye struktur kvinder. Antallet af politifolk med anden etnisk baggrund kan kun måles i promiller.

Størstedelen af ansatte i politiet mener, at dansk politi bør afspejle befolkningens sammensætning. Det mente 69 pct. af de 5.000 ansatte, som besvarede spørgeskemaundersøgelsen på Polnet i februar i forbindelse med magasinets tilblivelse. 50 pct. mener, at det er vigtigt, at vi rekrutterer flere elever med anden etnisk baggrund til politiskolen.

Samme problematik rejser instruktør Kasper Torsting, der står bag en tv-dokumentar om Politiskolen til Danmarks Radio.

Gennem et helt år fulgte han eleverne på Politiskolen og deres stræben efter at finde en politi-identitet. Serien fokuserer på to elever: Mudi med arabisk baggrund og Louise, den rødhårede københavner, der begge har det svært på Politiskolen. Gør plads til individualismen, og bryd ensretningen, lyder forslaget.

»Etniske unge er tvunget til at adoptere den danske model 100 pct., ellers er der ikke plads til dem i politiet.«

Men hvor vigtig er mangfoldigheden, når man står ude i marken? En ting er sikkert: Det vil blive sværere at rette skytset mod politiet for diskrimination af minoriteter og mindretal, hvis vi selv giver plads til dem.

Janne Aagaard

Janne Aagaard
Redaktør

Årets pressefoto:

En skideballe, der ikke er til at misforstå

Den rejsende udstilling med årets pletsud fra dygtige danske pressefotografer er som regel et besøg værd – især i år.

Der er nemlig særligt fokus på det danske politi, blandt andet i fotoserien fra rydningen af Ungdomshuset på Jagtvej 69, hvor freelancefotograf Carsten Snebjerg vandt kategorien 'Årets Nyhedsbillede'.

Flere fotografer fra morgenaviserne har billeder med fra de voldelige demonstrationer mod salget af Ungdomshuset, der fandt sted den 16. december sidste år.

Et af de mere finurlige fotos på udstillingen er freelancer Finn Folsteds billede til venstre med den sigende titel 'En skideballe, der ikke er til at misforstå'.

Udstillingen befinder sig i denne uge i Esbjerg og rejser allerede i næste uge videre til Hjørring og dernæst Frederikshavn. Se udførligt program på www.pressefotograf-forbundet.dk under 'Årets pressefoto'.

-jaa

Politiledere på hjul

Nordsjællands Politi bliver den næste i rækken efter Københavns Politi til et kørende lederkontor til vagthavende, den såkaldte OCU-vogn.

»Det er en forrygende ordning, for der er hele tiden en leder på gaden, som hurtigt kan være på et skadessted eller gerningssted,« siger Kim Østergaard, vicepolitiinspektør og operativ leder på Station Bellahøj.

Københavns Politi har i to år haft det rullende kontor i form af en Mercedes Viano med udstyr som GPS, bærbar computer og radioer.

»Vi vil gerne styrke vores taktiske ledelse, så den ansvarlige er på gaden. Derfor har vi brug for bilen for at få en forlænget arm fra vagtcentralen ud til gerningsstedet,« siger Benny Øchkenholt, vicepolitiinspektør, Nordsjællands Politi.

-fie

Blekingegadebanden

Mens Peter Øvig Knudsen er i fuld gang med anden del af sin roste beretning om »Blekingegadebanden – den danske celle«, der ventes senere på året, har de to tidligere Ekstra Blads-journalister, Anders-Peter Mathiasen og Jeppe Facius, også skrevet om Danmarks eneste afslørede terrorcelle.

Bogen hedder 'Blekingegadebetjenten', tager udgangspunkt i den pensionerede kriminalinspektør Jørn Moos' beretning og udkommer den 8. november.

DR barsler med en dokumentar om gruppen, og samtidig er det svenske filmselskab Yellow Bird i gang med at skabe en tv-serie på baggrund af Peter Øvig Knudsens to bøger. I 2008 går Zentropa i gang med en spillefilm om gruppen baseret på Øvigs bøger.

-jaa

Kvindernes jubilæumsår

Ålborg, Kolding, Odense og Albertslund politistationer lægger stationer til fire åbenthus-arrangementer her i efteråret for at markere 30-året for kvinder i dansk politi. Arrangementerne skal tiltrække flere kvindelige ansøgere til Politiskolen.

De åbne huse er blevet til i samarbejde mellem Netværket af Politikvinder og Rigspolitiets personaleafdeling, der også står bag en national konference om kvinder i politiet og mangfoldighed.

Konferencen finder sted den 20. november, og programmet inkluderer blandt andet en paneldebat samt en række foredrag med kvindelige ledere.

Programmet offentliggøres senere på Polnet og på www.politikvinder.dk.

-jaa

Hurra for hundene:

Et stort vuffeli-vov

Det er hårdt at feste. Jubilæet for politihundene udmattede de mindste...

De var der alle sammen. Hvalpene på otte uger, unghundene og de garvede politihunde. Lørdag den 8. september stod i politihundenes tegn i Odense, hvor 100-års-jubilæet for indførelsen af politihunde i Danmark blev fejret. Det var netop her, de første to hunde, købt i Tyskland, i 1907 blev indført som et hjælpe- og magtmiddel i dansk politi.

Jubilæumsdagen begyndte på Dyrskuepladsen i Odense, hvor tilskuere og de inviterede gæster gennem en næsten to timer lang opvisning fik demonstreret, hvor langt hundene er nået siden. Der blev blandt andet vist skoledressur, søgning efter nedgravet narkotika og våben, sprængstof og gerningssted med blod og sæd. Tilskuere kunne også se, hvorfor det for en gerningsmand er en god idé at stoppe flugten, når en hundefører beder om det. Gør man ikke det, kan man fem sekunder senere have en velvoksen schæfer dinglende fra armen.

Efter showet gik hundeførere og deres hunde fra hele landet i et stort optog gennem byen til rådhuset, hvor rigspolitichef Torsten Hesselbjerg og borgmester Jan Boye holdt taler til ære for hundene og deres hundeførere. 'Årets Hundefører' blev politiassistent Jens Agerskov, som kunne tage æren med hjem til Færøerne.

Her søgte han sig sidste efterår sammen med sin schæfer, Zanto, under vanskelige forhold frem til en selvmordstruet mand, som netop havde hængt sig, men blev reddet i sidste øjeblik.

- fie

NITEC Vest åbner

Det Nationale IT-efterforskningscenter (NITEC) har netop åbnet en afdeling i nyistandsatte lokaler på Randers Politigård. Tre it-medarbejdere fra Århus udgør sammen med fem nye kolleger NITEC Vest.

»Udvidelsen af NITEC er et udtryk for en langsigtet strategi for dansk politi, der blandt andet bunder i en øget anvendelse af teknologi såsom computere og mobiltelefoner i kriminalsager,« siger politikommissær Søren Thomasen, der er konstitueret leder af NITEC.

Leder bliver vicepolitikommissær Niels Jørgensen fra Østjyllands Politi. I begyndelsen vil NITEC Vest undersøge databærende medier til straffesager i kredsene. Koster fra de jyske kredse, der tidligere blev indleveret i Kolding, skal nu til Randers.

-jaa

Retsopgør på museum

Politihistorisk Museum på Blegdamsvej i København åbner i næste uge en ny udstilling om retsopgøret efter 2. verdenskrig. Da de tyske tropper kapitulerede i Danmark den 5. maj 1945, skulle et regnskab gøres op.

Begivenheden blev skelsættende i nyere dansk historie, især fordi dødsstraffen blev genindført med tilbagevirkende kraft. Retsopgøret betød en udrensning af politistyrken, og allerede på befrielsesnatten blev politidirektør Stamm fyret.

Politiet forsøgte at undgå at udføre henrettelserne, men slap ikke udenom. I alt blev 46 mennesker henrettet – den sidste i juli 1950.

Museets åbningstider er tirsdag, torsdag og søndag kl. 11-16, og udstillingen løber indtil foråret næste år.

-jaa

Anklagernes merarbejde

Der skal være klare regler for registrering af arbejdstid i anklagemyndigheden. Et nyt udvalg under Rigsadvokaten skal levere forslag til ensartet håndtering, idet den nye tidsregistrering i Polpai har vist, at der er vidt forskellige måder at opgøre arbejdstiden på rundt om i landet. Samtidig skal udvalget komme med forslag til en merarbejdsordning for fuldmægtige, mens vilkår for de øvrige jurister vil blive behandlet af Justitsministeriets HR-Forum.

-mit

Sverige huser fællesnordisk konference om udrustning

Nye luffer og bedre huer

Der blev hevet i handsker, pillet ved gaspatroner, sparket dæk og frem for alt netværket, da medarbejdere fra politiet i de nordiske lande mødtes til en udrustningskonference på Polishögskolan ved Stockholm for godt en måned siden.

Konferencen finder sted én gang om året, og den går på skift mellem landene. Fra Danmark deltager mellem fire og seks medarbejdere fra Rigspolitiets Logistikafdeling og Radio/Motorsektion hvert år. På konferencen fremlægger de enkelte lande, hvad der er sket siden sidst, og fortæller om nyt udstyr, der er på vej til betjente og andre medarbejdere.

»På konferencen får vi et godt indblik i, hvad de andre arbejder med, og vi laver også aftaler om fællesnordisk indkøb. Det har vi haft stor glæde af, og vi har blandt andet indkøbt alkometre og ammunition med de andre lande og derved sparet rigtig mange penge,« siger kriminalassistent Jens Henning Jensen fra Rigspolitiets Logistikafdeling.

I år kunne de danske deltagere blandt andet fortælle, at der er nye

uniformsbukser på vej – sandsynligvis i første halvdel af 2008. De har politiets stafferinger på refleksstriberne, lårommerne er syet ind, så de ikke buler ud, og der er en lomme til mobiltelefonen.

Kredsene får også udstyr til det nye indtrængningskoncept, hvor der skal bruges skudsikre hjelme, ballistiske briller, skudsikre skjolde, maskinpistoler med særligt sigtemiddel og pistoler med lys og laser.

Dansk politi har også gennem årene kunnet trække på de erfaringer, Finland og Norge har gjort sig, når der skal købes snescooterdragter og andet udrustning til betjentene i Grønlands kolde vejr.

»Efterhånden kender vi udrustningsfolkene i de andre lande så godt, at vi er på fornavn med hinanden, når vi ringer sammen i hverdagen. Det er en fordel, hvis det skal gå hurtigt, som det for eksempel skulle, da vi under rydningen på Jagtvej skulle låne gas i Sverige,« siger Jens Henning Jensen.

-fie

Ny bog sætter fokus på norsk politis behandling af minoriteter

'Tatt for en annen' hedder en ny bog fra den norske minoritetsforsker Ragnhild Aslaug Sollund, der behandler forholdet mellem politianstatter og minoriteter.

Sollund har været med på 36 vagter og interviewet 20 politifolk og 17 med anden etnisk baggrund. I bogen afviser forskeren, at politiet stopper folk udelukkende ud fra hudfarven:

»Vi ved, at minoritetsungdommen er overrepræsenteret, når det gælder enkelte former for kriminalitet. De, som bliver standset, får ofte besked om, at det er 'bare en rutinekontrol'. Det er ikke nok information og fører til, at man føler sig mistænkeliggjort.«

For i virkeligheden er der andre faktorer, der spiller ind, når politipatruljen foretager et tjek:

»Politifolk ude på patrulje stopper folk ud fra et indtryk af, at 'der er noget, som ikke stemmer',« siger Ragnhild Aslaug Sollund til norsk politis hjemmeside www.politi.no.

Flere sager i Norge har rejst mistanke om institutionaliseret racisme i politiets rækker, og politidirektør Ingelin Killengreen opfordrer til dialog mellem minoriteter og politi for at øge forståelsen:

»Vi må blive bedre til at sige, hvad vi gør, og hvorfor vi gør det, når vi standser folk på gaden.«

Hårde stoffer frem for hash

Tallene for de første seks måneders beslaglæggelse af narkotika i Norge for i år er netop offentliggjort. De viser, at amfetamin, met-amfetamin og kokain er i stærk vækst. Norsk politi har beslaglagt meget lidt heroin og kun 235 kilo hash. Til sammenligning er den samlede amfetaminfangst på knap 265 kilo, oveni kommer knap 55 kilo kokain.

»Der er grund til at udtrykke bekymring over, at så stærke stoffer som amfetamin, met-amfetamin og kokain er i fremgang,« siger Odd Olsen Ingerø, leder af det norske kriminalpoliti Kripos.

-jaa

-jaa

Øjet afslører påvirkede trafikanter

For tre måneder siden indførte Danmark nul-tolerance over for narkotika- og medicinpåvirkede bilister.

Derfor er dansk politi i gang med at uddanne danske politiansatte i at genkende tegn på påvirkede trafikanter.

For få uger siden gæstede nordmændene Ole Vidar Øiseth fra Politihøgskolen i Oslo og lensmand Arne Sundvoll fra Kristianssand Politi den danske politiskole. Her underviste de 24 danske instruktører – to fra hver politikreds – i kurset 'tegn og symptomer', og de instruktører vil fortsætte undervisningen af kollegerne hjemme i egen kreds.

Kurset skal ruste politiansatte til at genkende adfærd hos narkotika- og medicinpåvirkede trafikanter, og det har i årevis været obligatorisk for de norske politielever og for polititjenestemænd i UP – den norske pendant til Rigspolitiets Færdselsafdeling.

Adfærdstesten af især pupillerne bruges til at be- eller afkræfte, om personen har taget alkohol, narkotika eller medicin.

Det er afgørende, at personen giver samtykke til undersøgelsen, der består af seks dele:

Ved hjælp af et pupillometer vurderes pupillens størrelse som lille, normal eller stor. Med en lom-melygte tjekkes pupillens reaktion over for lys, der normalt vil medføre en sammentrækning.

Hvis øjnene bevæger sig i ryk vertikalt og hori-sontalt – også kaldet 'nystagmus' – er det en indi-kator på påvirkning, ligesom en manglende evne til at se i kryds (at gøre sig selv skeløjet). Endelig er der en simpel øvelse, der tester trafikantens balan-ce og tidsfornemmelse.

I Sverige indførte man nul-tolerance for kørsel i narko- og medicinpåvirket tilstand for snart ti år siden, og her bruger man også metoden 'Drog-tecken & Symptomer', der ikke er obligatorisk, men tilbydes regionerne efter behov og finansielle mu-ligheder.

I Norge måler de politiansatte også trafikantens puls, men hverken dansk eller svensk politi har lov til at pulsmåle, det er en opgave for sundhedsper-sonale.

-jaa

Kulden i Grønland stiller særligt store krav til uniform og udstyr, og her kan Danmark bruge mange af Sverige og Norges erfaringer på udrustnings-området. Her er det politimand Allan Lægteskov, der nyder den kolde og klare luft i grønlandske Scoresbysund.

Svenske betjente mere sexede end rockstjerner

I en tid hvor lønningsdebatten raser, er det godt at vide, at der er frynsegoder ved jobbet som politimand.

Det svenske dameblad 'Tara' har undersøgt, hvilke job kvinder over 40 år opfatter som det mest sexede. Ikke overraskende scorer uniformer godt, mens taltyggere har sværere ved at få plusser for sex-appeal.

Flere end 1.200 kvinder har gi-vet deres besyv med, og her er top ti-listen over de mest sexede pro-fessioner set med kvindernes øjne:

1. Brandmand
2. Læge
3. Politimand
4. Tømmer
5. Musiker
6. Skuespiller
7. Fotograf
8. Kok
9. Kunstner
10. Topchef

På en 11.-plads finder man for-fattere, og journalisterne får en flot 12.-plads. I bunden af listen finder man revisorerne.

-jaa

Træf for skandinaviske politimagasiner

Hvordan skaber man et godt fagblad for politi-ansatte, og hvordan gør man det endnu bedre? Det er temaet, når redaktører, journalister og webredaktører fra Danmark, Norge og Sverige mødes i næste uge for at diskutere hjemmeside- og magasinproduktion.

Norge lancerede deres kvartalsmagasin 'Norsk Politi' sidste år og har allerede fået flere priser.

Sverige relancerer deres årtier gamle 'Polis-tidning' som magasin i september måned, og det danske 'Politi' er som bekendt ganske nyt med bare tre numre på bagen. Redaktionerne bag magasinerne ønsker at samarbejde og vidensdele med hinanden og læserne.

-jaa

56-årige Leif Schiønemann er kriminaltekniker ved dna-afsnittet på Kriminalteknisk Center. Flere gange om året rejser han til udlandet, dels for at identificere danskere, dels for at undervise i sporsikring. Efter tsunamien i julen 2004 var han i Thailand, hvor 45 danske ofre blev identificeret.

Med hjertet

Sporsikring er kriminaltekniker Leif Schiønemanns speciale – og hjerteblood. Hvert år rejser han ud for at hjælpe politiet i tredje verdenslande for at undervise i disciplinen og forbedre efterforskningen

Af Sofie Sidelmann Yderstræde

Kun hver syvende sigtelse for vold resulterer i en dom.

De dystre tal stammer fra Bangladesh, hvor bare 1.500 ud af godt 21.000 sigtede sidste år blev dømt for vold eller overgreb.

Det er kriminaltekniker Leif Schiønemann fra Kriminalteknisk Center (KTC) med til at ændre på, når han rejser ud og underviser lokale politifolk.

Senest gik turen til Bangladesh i marts måned, hvor han underviste 50 lokale politifolk i at undersøge gerningssteder og sikre dna-spor, og til foråret skal han af sted med Danidaprojektet igen.

»Landet har seks voldtægtscentre med læger, politifolk og sygeplejersker, men kvinderne tager ikke derhen. Måske fordi politiet har gjort for lidt ved sagerne på grund af uvidenhed om de muligheder, som dna-sporene giver for at opklare forbrydelser. Kriminalteknisk er Bangladesh et uland,« konstaterer Leif Schiønemann og finder en mappe frem fra gemmerne i det lille kontor.

Kontoret bærer præg af hans mange rejser som dna-specialist og blodstænksanalytiker. Overalt hænger der billeder fra hele verden, adgangskort, et FN-flag og fotos af hans elskede røde Ducati 916 Strada motorcykel.

Mappen indeholder brochurer og undervisningsmateriale, som de 50 lokale bangladesiske politifolk har fået til kurset.

Men kurset er mere end teori for Schiønemann, der også selv kreerer gerningssteder til brug for undervisningen med spor som en blodig kniv, blod i håndvasken, væltede møbler, et glas med fingeraftryk og et cigaretskod med spyt på.

Iver for at lære

»De lokale politifolk var ivrige efter at lære, utrolig venlige og humoristiske. De begik mange fejltagelser, som de heldigvis lærte af.

Reglen er blandt andet, at når man først én gang har løftet en genstand på gerningsstedet, så må man ikke sætte den igen. Så skal den i posen med det samme,« siger Leif Schiønemann.

Kursisterne begyndte også at undersøge genstandene på gerningsstedet i stedet for at sikre dem til efterfølgende undersøgelse.

»Alt, hvad der er mindre end en dør eller en sofa, tager man med hjem,« forklarer han og tilføjer, at politifolkene i dette tilfælde overså gerningsvåbnet, den blodige kniv: »men politifolkene forstod, hvor vigtigt indsamlingen af spor er, og de tog opgaven seriøst«.

Formålet med undervisningen var at lære

politifolkene sporsikring og dermed forbedre efterforskningen af grufulde overgreb mod kvinder og børn.

Under opholdet i det fattige land besøgte Leif Schiønemann et af Danidas voldtægtscentre for at lytte til kvindernes grufulde beretninger:

»En kvinde blevet banket og bagefter brændt. Og så gør de meget i syre dernede. Hvis en mand ikke kan få en kvinde, kan han da altid smide syre i hovedet på hende, så hun bliver så vansiret, at ingen andre vil have hende. En anden sag handlede om en kvinde, som havde hældt syre i en anden kvindes babys sutteflaske.«

Bangladesh er det værste og hårdeste sted, han nogensinde har opholdt sig med massiv fattigdom og stor desperation.

Det siger ikke så lidt, da han både har været i Irak og to gange deltaget i identificeringen af de danske tsunami-ofre i Thailand sammen med kollegerne.

»Første tur til Thailand var barsk. Vi kom til Khao Lak fire dage efter tsunamien. I starten var der ingen borde, intet vand, ingen strøm. Vi kom ned til en hel fodboldbane fyldt med 1.500 lig, som havde ligget i 35 graders varme i flere dage. Det lugtede så forfærdeligt,« siger den erfarne kriminaltekniker, som var i Thailand i to gange tre uger.

»Det var hårdt. Men opgavens vigtighed

overskyggede det. Vi vidste jo, at der stod på-rørende og ventede på nyt hjemme i Danmark«.

Får selv noget med hjem

Hårdt eller ej. Allerede da Leif Schiønemann kom hjem fra Bangladesh, viftede Danida og de lokale politimyndigheder ham om næsen med en flybillet og et nyt undervisningsforløb.

»Min hjerne sagde nej, men mit hjerte sagde ja. Hvis jeg som person kan bidrage med min viden og dermed få kvinder og børns liv dannede til at blive bedre, så gør jeg gerne det. Desuden får jeg jo også noget med hjem: Jeg ser deres begejstring og får menneskekundskab. Og så indser man hver gang, at vi herhjemme brokker os over små ting«.

Leif Schiønemann overvejer nøje hver gang, om han vil af sted. Oprindeligt bad Danida ham om at bruge fire uger på undervisningen i Bangladesh.

Det var dog for lang tid væk fra familien, mente kriminalteknikeren, hvis yngste søn er bare fem år.

»Min familie vil jo helst have mig derhjem-

me. Men min kone har arbejdet for Red Barnet i Irak, det var der, vi mødte hinanden. Så hun har den rigtige indstilling, og hun er til at snakke med. Men jeg savner dem, når jeg er af sted,« siger Leif Schiønemann, der sætter stor

pris på udfordringen i de udenlandske opgaver: »Jeg kan godt lide at komme derud, hvor oplevelserne virkelig bundfælder sig. Jeg håber og tror på, flere voldsmænd vil blive dømt i Bangladesh i fremtiden«.

> Ud at se

Der findes flere muligheder for at arbejde i udlandet for danske politifolk, dels kortere ophold for eksperter, dels som udstationeret i længere perioder.

Hvis man som Leif Schiønemann har en ekspertise, der efterspørges internationalt, kan man få kortere ophold som kursusholder eller underviser.

Specialister rykker også ud for at identificere danskere efter katastrofer som ved tsunamien i 2004, ligesom der var 25 danske politifolk under urolighederne i Libanon i 2006 til at hjælpe Udenrigsministeriet med at evakuere danske statsborgere i Libanon, Syrien og på Cypern.

Rigspolitiet har forbindelsesofficerer udstationeret i flere år ad gangen rundt om i verden for

det nordiske politi- og toldsamarbejde (PTN), der bekæmper organiseret grænseoverskridende kriminalitet som narkotikakriminalitet og kvindehandel.

I øjeblikket har dansk politi udsendt i Kaliningrad, Ukraine, Albanien, Tyrkiet, Thailand, Marokko og Dubai. Danmark har også fire forbindelsesofficerer ved hovedkontoret for det europæiske samarbejde Europol i hollandske Haag. Endelig kan man søge om international tjeneste ved politimissioner over hele verden i et halvt eller et helt år ad gangen. Knap 50 danske politifolk er udsendt i Kosovo, Irak, Sudan, Libanon og de Palæstinensiske Selvstyreområder.

Kilde: Rigspolitiets Personaleafdeling og NEC

Med loven i egen hånd

Nødværge eller selvforsvar er en hyppig brugt forklaring i retssalen

Af Sofie Sidelmann Yderstræde

Hvornår må man give igen, når man bliver udsat for vold? Må man gøre gengæld, hvis man i årevis har fået tæsk af sin mand? Og kan man få en mildere straf for drab, fordi følelserne tog over i gerningsøjeblikket?

Straffelovens paragraffer om selvforsvar og strafnedsættelse har igennem årene været flittigt citeret af forsvarere i forsøget på at få kli-

enter frikendt, men grænserne for, hvornår de gælder, er flydende. Den almindelige borger må ikke bære eller anvende skydevåben og skal overlade strafforfølgningen til politiet. Man må pågribe en farlig røver med magt, men næppe ved at skyde ham i benet.

Lovligt nødværge hævdes af mange, men kun få formår at få overbevist nævninger og dommere. For hvis du får en lussing, er det ikke i orden at give igen med baseballbattet.

'Skytsengel' (Guardian Angel) hedder taskeserien, som det hollandske par Carolien Vlieger & Hein van Dam begyndte at designe for fem år siden. Designet var en reaktion på den stigende vold og antisociale adfærd i Holland. Designerne ønskede at give folk en følelse af sikkerhed ved at skabe en armeret håndtaske med indprentede silhuetter af pistoler og knive i taskerne af tykt uld. I efteråret 2005 kom 'Guardian Angel' på Museum of Modern Art (MoMA) i New York først til udstillingen 'Safe: Design Takes on Risk' og derefter til museets permanente udstilling.

Mange tror fejlagtigt, at gengældelsesaktioner kan undskyldes med selvforsvar eller nødværge, hvis de bliver udsat for vold.

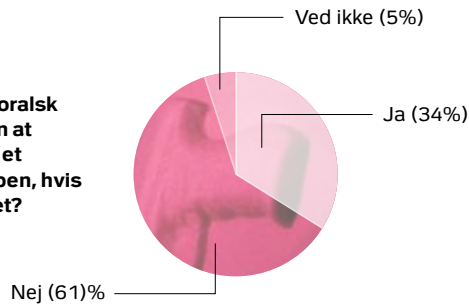
I de seneste år har et stigende antal borgere taget loven i egen hånd, vurderer chefanklager Gyrithe Ulrich fra Midt- og Vestsjællands Politi.

»Der står i loven, at handlingen skal være nødvendig for at være straffri. Men jeg synes, at færre og færre benytter sig af muligheden for at vende sig om og gå, hvis muligheden er der. Folk finder sig ikke i noget mere, og vi har mange voldssager, hvor folk i en tilspidset situation har skyndt sig at slå først i stedet for at fjerne sig. 'Han så provokerende ud, og jeg troede, han ville slå mig' hører vi tit,« siger Gyrithe Ulrich.

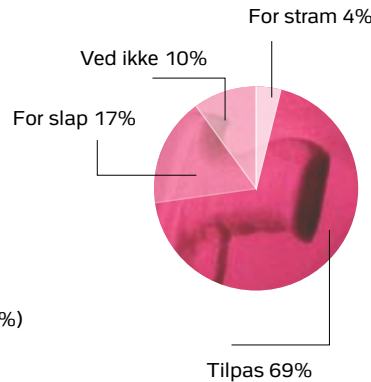
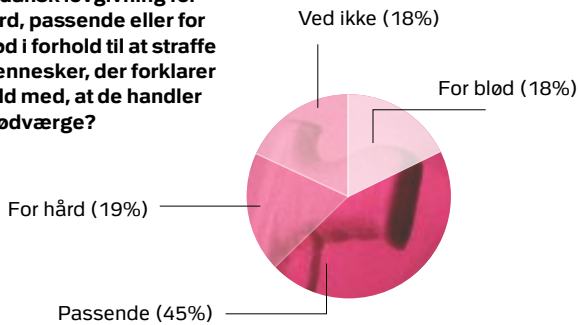
Gengæld 1:1

Hvis man skal holde sig på den rigtige side af straffeloven, må forsvaret ikke blive til en overreaktion. Man kan sige, at forsvaret skal være i størrelsesforholdet 1:1. Hvis man får en lussing, og voldsmanden bliver ved, må man give en lussing igen, men ikke tage baseballbattet, det skal blive bag disken. Retten tager også hensyn til voldsmandens størrelse. Så hvis en stor mand tæver en mindre, vurderer retten

Er det ud fra et moralsk synspunkt i orden at forsvare sig med et ulovligt skydevåben, hvis man føler sig truet?

Er dansk lovgivning for hård, passende eller for blød i forhold til at straffe mennesker, der forklarer vold med, at de handler i nødværge?

Er den danske våbenlovgivning for stram, tilpas eller for slap?

ofte, at den mindre er i sin gode ret til at tage voldsommere midler i brug end næverne.

Hvor Gyrithe Ulrich ser stadig flere eksempler på henvisninger til nødværge, er chefanklager Søren Gade ikke overbevist. Han arbejder hos Nordjyllands Politi, og her er tålmodet åbenbart større end i andre kredse:

»Jeg kan derimod undre mig over, hvad folk finder sig i uden at gøre noget. Inden for lovens rammer kan man da trods alt gøre en del, så jeg synes, at mange borgere er forbløffende tilbageholdende med at blande sig eller sætte sig til modværge,« siger Søren Gade.

I Nordjylland ser politiet flere sager om selvtægt i mere materiel forstand, som eksempelvis bilforhandlere, der kører ud og henter en bil, hvis afdragene er stoppet.

»Det må de faktisk ikke, men de fleste bilkøbere anmelder det sjældent. Måske ud fra den opfattelse, at der kan være noget retfærdigt i det,« siger Søren Gade.

Hvem slog først

Selvtægtssager fylder ikke meget blandt politiets sagsmapper. For hele landet ligger antallet af anmeldelser på mellem 11 og 13 sager årligt. I Midt- og Vestjyllands Politi ser chefanklager Kåre Skjæveland af og til voldssager, hvor

folk påberåber sig nødværge. En gang imellem får de også ret, men: »bestemmelsen om nødværge er utrolig elastisk«.

Det bekræfter chefanklager Benthe Pedersen Lund fra Bornholms Politi:

»Ofte hævder begge parter, at den anden slog først i et slagsmål, men der skal meget til, før en sigtets forklaring om nødværge accepteres«.

Med i vurderingen om straffrihed er, om nødværge er begået på baggrund af et angreb, der har fremkaldt skræk eller ophidselse. Straffen kan nedsættes eller bortfalde, men det sker yderst sjældent.

En af de sjældne sager stammer fra 1985, hvor to søstre skød og dræbte deres fælles samlever, den 46-årige rocker Niels Frederik Jørgensen. Han havde gennem flere år tævet dem, ydmyget dem seksuelt og terroriseret dem psykisk.

For at tvinge kvinderne til at blive brugte han endog deres små børn som gidsler. De to søstre blev fundet skyldige i drab, men fritaget for straf.

»Nævningerne vurderede, at han havde været så modbydelig overfor dem, at de ikke skulle straffes for deres handling. Men sådan en sag er meget sjælden,« siger Gyrithe Ulrich.

[selvtægt] At tage loven i egen hånd frem for at involvere politi eller domstole.
Kilde: Ordbogen.com

[selvtægt] Når en person uden rimelig grund eller på utilbørlig vis anvender egenmagt for at værne personlige interesser
Kilde: §294 i den danske straffelov

Selvtægt eller nødværge

1.100 danske mænd og kvinder blev i januar 2007 spurgt om deres holdning til selvtægt, nødværge og våbenlovgivningen.

Kilde: analyseinstituttet Catinet for Ritzau Bureau

Nødværge, hævn eller selvforsvar?

§13: »Handlinger foretagne i nødværge er straffri, for så vidt at de har været nødvendige for at modstå eller afværge et påbegyndt eller overhængende uretmæssigt angreb. (...) Overskrider nogen grænserne for lovligt nødværge, bliver han dog straffri, hvis overskridelsen er rimeligt begrundet i den ved angrebet fremkaldte skræk og ophidselse.«

§69: »Befandt gerningsmanden sig ved den strafbare handling foretaget i en tilstand, der var betinget af mangelfuld udvikling, svækkelse eller forstyrrelse af de psykiske funktioner, og som ikke er af den i § 16 nævnte beskaffenhed, kan retten, såfremt det findes formålstjenligt, i stedet for at idømme straf træffe bestemmelse om foranstaltninger som nævnt i § 68, 2. pkt.*« (*behandlingsdom)

§82, stk. 2: »Det skal ved straffens fastsættelse i almindelighed indgå som formildende omstændighed, at gerningen er begået under indflydelse af stærk medfølelse eller sindsbevægelse.«

§83: »Straffen kan nedsættes under den foreskrevne strafferamme, når oplysninger om gerningen, gerningsmandens person eller andre forhold afgørende taler herfor. Under i øvrigt formildende omstændigheder kan straffen bortfalde.«

Kilde: Straffeloven

Kampen om hegnet

I en bizar nabostrid er der kun enighed om én ting: politiet kan ikke hjælpe i fejden mellem byens beboere. Stridens kerne – et hegn, der stjal udsigten og fik 50 mænd til at begå selvtægt

Af Keld Broksø

For landbetjent Kaj Paaske er det fast arbejde, når naboerne skændes i det naturskønne Hejlsminde Nor en snes kilometer fra Kolding. Med station i Christiansfeld dækker han et område, hvor høje træer og havudsigt ikke er en god kombination.

Der er strids-varianter, og én deler vandene i et helt område. Virkelighedens absurde teater findes her med politiet i rollerne som statister, mens kulisserne er hentet fra selvtægtens gråzoner. Tæppet går op for den mest spektakulære forestilling i Hejlsminde Nor allerede i de

første minutter under et besøg ved nogle andelsboliger med skøn havudsigt – og en privat strandgrund nedenfor.

»Hvad laver I på min matrikel? Kan I komme væk!« lyder det fra Alf Christensen.

Han har lige kørt en lastbil på plads ved indkørslen til sine to sammenbyggede fiskerhytter. Alf er indehaver af den strandgrund, der strækker sig lige præcis neden for nogle ganske vidunderlige terrasser til de moderne, gule toetages andelsrækkehuse, der nu bliver ejerboliger. To er nu til salg.

Alf er i blå overalls, og han er synligt vred på en håndfuld bådejere og nogle få beboere, der har forsamlet sig.

Personlig fejde

Ordensmagten var uden megen magt, da et halvt hundrede mennesker for et par måneder siden entrede Alf Christensens strandgrund og med motorsave fjernede et godt tre meter højt og seks meter langt hegn lavet af tilfældige byggematerialer og bundgarnspæle.

Hegnet snuppede havudsigten fra Alfs erklærede hovedfjende: den tidligere andelsformand Nils Grangård Olesen. I otte måneder kunne han og andre ikke se ud over Noret. Det prekære var, at hegnen så også stod på Alfs grund. Om end nogle rafter stod inde på en sti, hvor kommunen mener at have en omdiskuteret vejret, så folk kan passere.

Sagen er langtfra slut. Beskyldninger om alt fra vold til hærværk mod blandt andet de involveredes biler flyver gennem luften fra begge sider i kølvandet på hegnen, der væltede den 1. juni.

I dag er det svært at skelne ret fra uret. Fakta er, at det eneste konkrete juridiske kon-

sekvens af nabokrigen foreløbigt er et anklageskrift mod Alf Christensen – og det har intet med hegnen at gøre.

Det er blevet en personlig sag, hvori de to hovedpersoner, Alf Christensen og Nils Grangård Olesen, nægter at lade sig fotografere – i modsætning til alle andre berørte i sagen.

Anklageskriftet mod Alf handler om fire forhold, som villigt underbygges af hans modstandere: Det gælder ulovlig ombygning af fiskerhytterne, undladelse af at følge et påbud om at standse byggeriet fra Christiansfeld Kommune, ulovlig videoovervågning (videokameraer hænger stadig ved fiskerhytten) samt trusler mod Nils Grangård Olesen 29. november 2006, hvor Alf ifølge anklageskriftet siger: »Hvis jeg møder dig en mørk nat, så skal du få så mange bank, at du aldrig glemmer det.«

Forfulgt?

Alfs holdning er klar: Der er ikke fugls føde på de sager. Det er ren personforfølgelse, mener han, med det formål at få hans fiskerhytter eksproprieret. Det benægtes ikke af de forsamlede mænd, da vi spørger dem senere, men Alf lover, at han holder stand.

»Anklageskriftet smuldrer for anklagemyndigheden – det har jeg min advokats ord for,« siger Alf.

Omvendt samler hans modstandere lister for angivelige lovovertrædelser såsom ulovlig sejlads, kørsel osv.

Alf inviterer venligt indenfor i fiskerhytten, hvor der er plankeværk bag vinduerne. Nogle gange hører han sten ramme taget. Ud af skufferne under træloftet og mellem fiskeredskaber og gamle petroleumslamper hiver han stakkevis af papirer, der ifølge ham beviser konspira-

Der er ikke meget tilbage af hegnet, der engang blokerede udsigten her ved Hejlsminde Nor. Idyllen er blevet overskygget af en nabokrig. Det fyger med beskyldninger om fusk og sjuusk fra beboerne, der står stejlt overfor hinanden: på den ene side Alf Christensen, på den anden Niels Grangård Olesen. Et par måneder efter et halvt hundrede mænds selvtægt ved nedsavningen af Alf Christensens hegn findes ruinerne fra hegnet stadig i græsset, og nabokrigen fortsætter.

tion og ondskab hos modparten.

Intet i papirerne fra begge sider er køn læsning. En del af ordvalget bør næppe trykkes i et pænt blad, men fakta i sagen er, at Alf købte ejendommen af en ældre dame, Eva Dam, for et par år siden. I stedet for et mindre trådhegn satte han til at begynde med et større trådhegn op i 110 centimeters højde.

Argumentet – og sagens begyndelse ifølge landbetjent Kaj Paaske – var, at Alf ikke ville finde sig i hundelorte, når hans strandgrund blev brugt af andelsforeningen til hundeluftning.

Konflikt eskalerede

Fra hundelortene eskalerede sagen mellem de ellers venlige mennesker – når man møder dem hver for sig.

Det er også hver for sig, at de fortæller om, hvor meget sagen påvirker dem. I nogle tilfælde ikke blot ødelagt idyl, men også delvist ødelagte liv.

»Det her har haft store menneskelige omkostninger,« fastslår Niels Grangård Olesen, der

står med en ejendom til salg. Hans kone kan ikke holde ud at bo der mere. En ny, blank havkajak ligger ubrugt på terrassen. Det nyistandsatte hjem er tomt.

Råb og strittende langefingre er blevet almindelige hilsner i området, for også andelsforeningen er delt på sagen. Nils Grangård Olesens nabo er eksempelvis fine venner med Alf, og flere andre støtter Alf i fejden. Et par stykker kigger indenfor, mens vi sidder i Alfs hytte.

»Man ved jo aldrig, hvad der sker.«

Niels Nielsen, som var med til at føre motorsaven mod Alf Christensens hegn, lover, at det ryger en gang til, hvis det kommer op igen. Og nogen hemmelig aktion var det bestemt ikke i maj.

Politi uden redskaber

Selv Alf så hjælpeløst på, mens de mange mennesker udøvede selvtægt. JyskeVestkysten var på plads. Politiet i Kolding kom forbi, for de var varskoet om aktionen på landbetjentens fridag. Men politiet kom for sent til at gribe ind.

Nogen sigtelse er det ikke blevet til for hverken hærværk eller selvtægt, hvad alle er enige om, det var – også udøverne selv.

Landbetjenten er stadig inde over de fortsatte genvordigheder, og et dybtfølt suk lyder, da vi første gang spørger til sagerne.

»En dag havde jeg fire anmeldelser og modanmeldelser derfra,« fortæller Kaj Paaske.

Han tilføjer, at Alf også har nabostridigheder ved sit sommerhus og privatbolig. Det bekræftes af Alf selv – om end han også bedyrer sin egen uskyld i de sager.

Niels Nielsen bor ikke i området, men har kun en båd liggende. Isoleret set vil han godt medgive, at man ikke må gå ind på en anden mands grund og fjerne hans hegn.

Men han forklarer og forsvarer denne selvtægt med opsamlede frustrationer, støtte fra mange mennesker af samme mening og kommunens og politiets laden stå til.

Kun én ting er Alf Christensen og de øvrige mænd omkring bådene og andelsforeningen rørende enige om: Politiet er ikke til nogen hjælp, når bølgerne går højt i Hejlsminde Nor.

Politi og kommunen hegnet ind

Det er svært at være myndighed, når borgerne griber til selvtægt

Landbetjent Kaj Paaske har fast arbejde i en orkan af nabofejder med Alf Christensens fiskerhuse bagved som epicentret for konflikten.

Af Keld Broksø

Sagen fra Hejlsminde Nor med hærværk, trusler og chikane naboer og bådejere imellem er ingen livret for kommunen, Sydøstjyllands Politi eller chefanklageren. Tvivlen rejser sig: Hvornår kan og skal myndighederne gribe ind i selvtægtens gråzoner? Men der er retningslinjer.

Efter reformerne 1. januar har Kolding Politi arvet sagen fra Haderslev Politi, og Kolding Kommune sidder med sagsbunkerne efter Christiansfeld.

Det nytter ikke for de nye myndigheder blot at se på nabostridighederne som kakerlakker på vej ud af wienerbrødet: Hver ny anmeldelse og klage skal undersøges, men handlekraften er også hegnet ind af regler, jura, diplomati og force majeure.

Selv om en af førerne af motorsaven mod hegnet, Niels Nielsen, kontaktede politiet på forhånd for at gøre opmærksom på aktionen, så er hverken han eller andre blevet sigtet.

Sagen er alligevel barske løjer set i kontrast til turistbrochurernes omtale af Hejlsminde som en hyggelig, naturskøn ferie- og havneby med sommerhuse, skov, strand, badeland og et fuglereservat netop ved Hejlsminde Nor, hvor nabostriden sætter myndighederne skakmat.

Træls sag

»Der er lidt uenigheder – for nu at sige det pænt,« konstaterer Anders Clausen, der er stedfortrædende afdelingsleder på Kolding Kommunes byggesagskontor, hvor sagsbunkerne vokser. Anders Clausen erkender, at Alf Christensens hegn var »træls« for beboerne.

»Men hegnet stod tre meter inde på Alfs grund, så det kunne vi ikke forholde os til. Man

Anders Clausen fra byggesagskontoret i Kolding arvede sagsbunkerne om nabokrigen ved nytår, da kommunerne blev sammenlagt. Sjov er sagen ikke, for løsningen er svær at få øje på.

har lov at opbevare det man vil, når det ikke forurener eller på anden vis generer,« fastslår Anders Clausen.

Men så er der lige noget med en sti, der skal være passerbar på Alfs grund – ifølge kommunens regulativer. Den sag er der også flere meninger om.

»Alf stiller hegnet op på den anden side af den sti, men disputten er også, hvor det hegn egentlig stod.«

Men må Alf stille hegnet op eller ej?

»Både ja og nej. Der er en vejret ind over hans ejendom, men den ret har vi ikke håndhævet. Alf placerer altså hegnet strategisk rigtigt – et stykke inde på grunden. Vi har ingen sanktionsmuligheder. Der er ikke noget juridisk forkert i det. Bortset fra at rafterne til stakittet måske står ude på stien,« påpeger Anders Clausen, som fik taget billeder af hegnet – for alle tilfældes skyld.

Hvad var kommunens reaktion, da beskeden om selvtægt kom?

»Jamen, det var jo uden for vores arbejdsområde. Det er en sag for Kolding Politi.«

Klar sag om selvtægt

I Kolding har sekretariatsleder og vice-politikommissær Hans Ove Sørensen lagt øre til mange historier om anmeldelserne fra landbetjent Kaj Paaske. Men intet har ført til noget ud over anklageskriftet mod Alf for fire forhold, som intet har med hegnet at gøre.

»Det med hegnet er jo selvtægt, og når selv-

tægt er afsluttet, så blander vi os ikke mere. Næste skridt er civile søgsmål,« konstaterer Hans Ove Sørensen.

Han sammenligner med den klassiske historie om bilen, der ikke bliver betalt afdrag på. Så kører bilsælgeren ud og henter bilen, og sælger og køber står så og trækker i hver sin ende af bilen.

»Typisk siger vi, at der, hvor bilen så står, bliver den stående. Selvtægt er ulovlig, mens hvis den er afsluttet, så gør vi ikke mere ved det. Selvfølgelig afhængig af grovheden. Er det et drab, så er det jo en mordsag, og det kan dreje sig om hærværk, hvor vi må skride ind. Beboerne anmeldte, at hegnet stjal udsigten. Så skar de det ned – og så blev det anmeldt som hærværk. Og så er der modanmeldelser hele tiden. Det er svært at skille det hele ad. Det er i en gråzone,« konkluderer Hans Ove Sørensen:

»Landbetjenten har prøvet at mægle, jeg ved ikke hvor mange gange. Jeg har sagt nu til landbetjenten, at vi kun kan forholde os stort set passive. Særligt når der skal køre sager ved retten om blandt andet ulovlige byggerier.«

Paragraffer på sagen

Er en passiv holdning klog, når beboere ligefrem tager sagen i egen hånd?

»Det var nok den mulighed, de syntes, at de havde, når politiet og kommunen ikke rigtigt kunne gøre noget. Men jeg synes som politimand, at man ikke skal udøve selvtægt. Og vi er nødt til at tage os af nye anmeldelser, ellers

kan det jo ende i vanvid som en kniv i ryggen,« frygter Hans Ove Sørensen.

Chefanklager i Horsens hos Sydøstjyllands Politi Claus Nørøxe kender ikke den konkrete sag fra Hejlsminde Nor. Men der er lignende sager og mange af dem:

»Mange sager kommer ikke længere end, at borgeren ringer til politistationen. Og så vejleder den vagthavende om retsstillingen. Enten siger borgerne »O.K.« efter at have ringet til politiet og lader sagen ligge – eller de arbejder videre med naboen for at få det løst. Hvis borgeren er utilfreds med vejledningen, så kan man klage til statsadvokaten,« siger Claus Nørøxe.

Enkelt er det ikke at skille ret fra vrang i sagerne, der juridisk hører hjemme i straffelovens paragraf 294 om: 'Den, der ulovligt tager sig selv til rette, straffes med bøde'.

Paragraffen er undergivet 'privat påtale' – det vil sige, at det er op til borgeren selv at rejse en sag for at få en medborger straffet og ikke politiet.

»Når folk kontakter politiet om nabostridigheder, så er spørgsmålet ofte, om det er hærværk – eller ulovlig selvtægt, som politiet ikke har kompetence til at blande sig i. Det er den principielle skillelinje,« forklarer Claus Nørøxe.

Forløbet fra Hejlsminde Nor kunne være en af den slags sager, hvor politiet ikke har kompetence til at blande sig.

Den bizarre sag om selvtægt fortsætter sandsynligvis uforstyrret i selvtægtens gråzoner.

> Afmagt skaber selvtægt

Vores kendskab til straffeloven og domstolenes arbejde er begrænset, og den manglende viden kan underminere retsfølelsen. For den enkelte borger bunder selvtægt ofte i frustration og afmagt, men overordnet afhænger lysten til selvtægt af, hvor stor tillid vi har til politikere, politifolk og domstole.

»Vi skal sikre os, at involverede i en straffelovsproces har en grundig viden. Retsområdet er et område, hvor civil indblanding baseret på mediernes gengivelse kan være livsfarlig. Når det er sagt, kan vi også inddrage borgere og civilsamfund i processen: at få ofre og gerningsmænd til at mødes skaber ofte en gensidig forståelse. Hvis civilbefolkningen deltager i samfundet, minimerer vi risikoen for selvtægt.«

Det fortæller professor i offentlig organisation og demokrati ved Roskilde Universitet Eva Sørensen. Og jo større afstand mellem befolkningens retsfølelse og straffens længde, jo oftere vil afmagt og frustration føre til selvtægt:

»På mange områder er borgernes øgede engagement i samfundet et gode og rummer et stort potentiale til en fælles udvikling. Men den civile indblanding på domstolsområdet er farlig, fordi det let bliver meget følelsesladet. Derfor skal man træde varsomt,« forklarer Eva Sørensen.

»Hvis der opstår en større afstand mellem dommere og befolkningens ønsker herhjemme, er det et faresignal. Vi har behov for, at juristerne har føling med folket, men det er samtidig nødvendigt, at befolkningen forstår lovgivningen og anerkender, at domme skal afsiges med hjernen og ikke med hjertet.«

I et retssamfund er staten den legitime indehaver af magten, der har ret til at gennemføre love og holde orden. Når vi ser staten som en overordnet magtfaktor, der hverken har kontakt med eller tager hensyn til borgerne, svækkes tilliden til staten.

-jaa

Ventil for følelser eller tændsats til farlig folkestemning? Pressen fælder dommen:

Retten er sat

Af Ulrikke Moustgaard

»Skyd det svin«. »Håber fandeme, at de nakker svinet, når han kommer i spjældet«.

Hævntørsten mod en 20-årig mand næsten skriger fra siderne på en af internettets mange debatfora. Den unge mand, som hævnlysten rettes mod, blev i 2006 idømt syv års fængsel for voldtægt og drabsforsøg på en dengang 16-årig pige, der var på vej hjem fra Århus Festuge.

Men for nogle er de syv års fængsel ikke straf nok. De ønsker sig, som citaterne viser, en langt mere korporlig og konsekvent straf. Surfer man på internettet, finder man talrige tilsvarende indlæg, der forsvarer retten til selvtægt. Ikke mindst i sager om voldtægt og pædofili, og de fleste bygger på avisartikler om forbrydelser, som nogle har lagt på eller linket til.

Selvom få danskere formodentlig kunne finde på at begå selvtægt, viser de vrede indlæg, at pressen har stor indflydelse på, hvordan vi opfatter kriminalsager, og hvornår vi føler os ramt på den såkaldte retsfølelse. Det samme peger dansk og udenlandsk forskning på.

»Hvis man ved retsfølelse forstår, om folk synes, at straffe er rimelige eller ej, så har pressen en stor indflydelse på retsfølelsen,« siger filosofiprofessor Jesper Ryberg, leder af forskningsgruppen for straf og etik på Roskilde Universitet (RUC) og forfatter til bogen 'Retssfølelsen – en bog om straf og etik' fra sidste år.

»Grunden er jo enkel: Hvorfra kender folk til forbrydelserne og dommene? Fra pressen. Et fåtal har direkte kendskab til, hvad der foregår i retssalene, så den almindelige dansker får sin viden fra medierne. Derfor spiller medierne en stor rolle for, hvad vi synes er rimeligt.«

Frit løb for følelser

Voldtægtssagen fra Århus har været beskrevet i mange medier, deriblandt Ekstra Bladet, som har bragt en artikel med pigens far om forløbet. Detaljerede og grundige artikler om kriminalsager er Ekstra Bladets varemærke. Næsten dagligt byder bladet på nye og grufulde historier om forbrydelser i Danmark, og bladet går ofte tæt på både offer og gerningsmand. Derfor er journalist Mette

Fleckner, leder af bladets kriminalredaktion, også bevidst om, at bladet spiller en rolle for folkestemningen. For eksempel i sager om sexmisbrug eller mishandling af børn eller dyr:

»Vi får en del henvendelser om børneporno. Sådan en havde vi igen for nylig. Fordi vi i forvejen ved, at forbrydelser mod børn ophidser folk, gjorde vi meget ud af ikke at afsløre identiteten på den sigtede, så vi nævnte ikke, hvor han boede, men kun politikredsen«.

Til gengæld har Mette Fleckner ikke noget problem med at lægge spalter til artikler, der ligesom i voldtægtssagen fra Århus giver ordet til frustrerede forældre eller andre involverede:

»Vi er virkelig en holdningsavis, så vi er ikke bange for at beskrive følelser, forargelse, fordømmelse og folkestemninger. Vi kalder en spade for en spade og lader folk komme til orde, også når det for eksempel handler om grove forbrydelser mod børn«.

Når der er sket en forbrydelse, tager bladets journalister ud og taler med folk, og ingen kilder er uønskede i avisen. Både naboer, pårørende til såvel offer som mistænkt gerningsmand og alle andre, der kan bidrage til at kaste lys på sagen fra forskellige vinkler, er velkomne i spalterne. Vrede, sorg, lettelse eller frustration kan få frit løb, og Mette Fleckner mener derfor, at Ekstra Bladet fungerer som en ventil for en folkestemning snarere end som et opildnende element.

»At lægge låg på folkestemninger kan være farligt. Fordi vi ikke er bange for at lægge spaltepads til, kan folk få afløb for deres følelser. Vores erfaring er, når stormen har raset nogle dage, dør folkestemningen ud. Og så er det, at man kan begynde at tænke lidt mere nuanceret. At skildre en folkestemning er ikke lig med at stikke en salonriffel i hånden på folk«.

Heksejagt

I England rasede stormen ikke ud af sig selv, da en lille pige blev misbrugt og dræbt for syv år siden. For at tvinge politikerne til handling søsatte tabloidavisen News of the World en kampagne og offentliggjorde pædofiles navn og adresser.

Det førte til en sand heksejagt. Tæskehold blev dannet, og også uskyldige blev udsat for deres vrede. Fem

familier måtte flygte fra deres hjem af frygt for at blive lynchet. To pædofile, som for længst havde udstået deres straf, begik selvmord.

Så drastiske konsekvenser har pressens dækning aldrig haft i Danmark. Det kommer den heller aldrig til, mener Troels Mylenberg, studieleder på Syddansk Universitets journalistuddannelse.

»Vi har ikke den type journalistik i Danmark, og man kan også diskutere, om det overhovedet kan kaldes journalistik. Desuden har vi en kritisk offentlighed, og danskerne æder ikke alting rådt.«

Med en fortid som krimireporter på Berlingske Tidende er Troels Mylenberg generelt tilfreds med den måde, kriminalsager dækkes på i Danmark.

»I forhold til at skabe folkestemninger er pressen i Danmark mere tilbageholdende end i andre lande. Man kan også diskutere, om det at skabe folkestemninger er godt eller skidt. Det ligger i luften, at det er noget skidt. Men hvem andre end pressen kan få sat ting i bevægelse, som gør, at skævheder i lovgivningen bliver pointeret, eller at der politisk bliver taget affære?«

Aviser skal sælge

Havde den britiske avis valgt at dække drabet og misbruget på pigen mere nuanceret, kunne en heksejagt måske være undgået. I hvert fald viser forskning fra både Danmark og udlandet, at jo flere nuancer og større indsigt befolkningen får, jo mindre tilbøjelige er de til at mene, at forbrydelsen blev straffet for mildt.

Hvorimod folk, der blot fulgte en sag gennem mediernes dækning, havde tendens til at synes, at der blev straffet for mildt.

»Mange detaljer i kriminalsager bliver slet ikke formidlet,« siger Jesper Ryberg: »Dertil kommer, at typen af sager, der dækkes af pressen, som regel er de grove og bemærkelsesværdige sager. Hvis folk støder på den slags spektakulære sager i medierne igen og igen, så er det med til at skævvride deres billede af, hvad der foregår i samfundet.«

Troels Mylenberg er enig i, at pressen har et særligt ansvar for at perspektivere og balancere dækningen af kriminalstoffet. Derfor giver uddannelsen de studerende værktøjer til at læse og forklare eksempelvis volds-

statistikker. Men han advarer samtidig mod at idealisere pressens rolle: »Hvilken ideel og hvilken reel funktion har medierne i det daglige? Medier eksisterer jo kun i kraft af et publikum. Aviser findes kun, fordi nogen gider købe dem.«

Pressens fokusering på spektakulære sager afhænger af vedtagne nyhedskriterier som aktualitet, drama, konflikt og væsentlighed.

»Hvis man bare vil have den objektive sandhed, kan man læse Ugeskrift for Retsvæsen. Vi læser ikke aviser for at få af- eller bekræftet vores retsfølelse, men for at orientere os i virkeligheden,« siger Troels Mylenberg.

Mylenberg minder også om, at måden, pressen dækker en sag på, hænger nøje sammen med de arbejdsvilkår, der ligger i at have stramme deadlines.

For Mette Fleckner handler jobbet i høj grad om mavefornemmelse. Hun har for eksempel oplevet et par gange at holde informationer tilbage i sager af etiske hensyn – for blot at åbne konkurrentens avis næste dag og finde historien dér.

»Vi skal ikke gøre os pænere, end vi er. At lave aviser er en forretning, der skal køre rundt.«

Sort på hvidt

Politiet kunne lære af det private erhvervsliv og belønne dem, der yder en ekstra indsats, mener tidligere flyveleder Eva Bundegaard. For et år siden tog hun springet til administrativ medarbejder i Bornholms Politi

Af Ulf Førsteliin

Måske vil det være på sin plads at få slået en ting fast med det samme; Eva Bundegaard er glad for sit job ved Bornholms Politi, hvor hun siden september i fjor har været ansat som vikar.

Faktisk er hun så tilfreds, at hun håber at blive fastansat, når hendes vikariat udløber ved årsskiftet. Det er nemt af forstå, når man hører hendes beskrivelse af atmosfæren blandt de 81 medarbejdere på stationen i Rønne, Bornholms hovedby:

»Der er et fantastisk sammenhold og et godt kammeratskab på stationen – også på tværs af faggrænser. Man passer på hinanden, man er opmærksomme på, om en kollega hænger lidt på grund af sygdom eller problemer på hjemmefronten. Det sætter jeg meget stor pris på,« siger den 39-årige Eva Bundegaard.

Med en fortid som flyveleder med ansvar for landinger og afgang i Bornholms Lufthavn og derefter otte år som ressourcekoordinator i SAS har Eva Bundegaard prøvet både at få udbetalt sin løn fra en offentlig og en privat arbejdsgiver. Efter et år i det offentlige er mange og væsentlige forskelle mellem de to sektorer sprunget hende i øjnene.

Usynlig økonomisk sammenhæng

Eva Bundegaards nuværende job er næsten identisk med det, hun havde i SAS. Det er centreret omkring at få kabalen med kurser, almindeligt politiarbejde, afspadsring, særlige ind-

satser og ferie til at gå op samt at sikre et nøjagtigt overblik over, hvad Bornholms Politi bruger timerne til. Akkurat de samme opgaver havde hun i SAS – de medarbejdere, hun førte tidsregnskab for, var blot iført andre uniformer.

Snart 10 års erfaring med ressourceberegninger betyder, at hun i søvne kan forklare, at når et indsatsområde opprioriteres, så må et andet nedprioriteres.

Det er en naturlov – ellers sprænger bud-

Eva Bundegaard vendte hjem til fødeøen Bornholm i 2004. Efter næsten 10 år i København og med barn nummer to på vej ønskede hun og hendes mand at komme tættere på familien.

gett. Men mens hun blandt SAS-medarbejderne oplevede en udbredt forståelse for, at økonomien satte rammerne for, hvad der var muligt, er attituden en noget anden i politiet.

»I SAS var det meget synligt, om selskabets økonomi hang sammen. Bundlinjen og aktiekurserne viste konstant og meget konkret, om selskabet var på rette spor. I politiet er der ikke de samme synlige tegn på, om det går godt eller skidt. Og derfor opfatter man heller ikke sig selv som en virksomhed, der skal producere noget, og som skal have en økonomi til at hænge sammen,« siger hun.

Eva Bundegaard er klar over, at man vil få meget svært ved at måle effekten af politiets arbejde ved at se på økonomiske indikatorer alene. Hvordan måler man eksempelvis, om en stor indsats på det kriminalpræventive område har været en god investering, eller om det har været fornuftigt at bruge mange timer på spritrazziaer ved juletid?

Men hun efterlyser alligevel, at det bliver

gjort klarere for medarbejderne, at økonomien gør det nødvendigt at prioritere, og at ressourcerne derfor skal bruges, hvor de gør mest gavn.

»Det skal skæres ud sort på hvidt, at hvis vi bruger flere ressourcer et sted, så koster det andre steder, fordi budgettet skal hænge sammen. Den sammenhæng er usynlig, og så bliver folk frustrerede, når de ikke kan få lov til at udføre deres arbejde så grundigt, som de gerne ville,« mener hun.

Skal man tage af kassen?

Også på et andet punkt savner Eva Bundegaard sammenhæng, nemlig sammenhæng mellem den enkelte medarbejders indsats og aflønning. I SAS var det ikke ualmindeligt, at medarbejdere, der havde givet den ekstra skalle, blev belønnet med en bonus, ekstra frihed eller – hvis det var en hel afdeling – en mindre fest.

»Men her kan politidirektøren eller afdelingslederne intet gøre for ildsjælene. Der er lokallønsmidlerne, der bliver uddelt efter forhandlinger, men det er som regel længe efter, medarbejderen har gjort en ekstraordinær indsats, og det er ikke noget, man kan blive lovet på forhånd. Lige her og nu kan du få et klap på skulderen – og hvad er det værd. Derfor kan det være svært at hive medarbejderne op til at gøre en ekstra indsats, for der er ingen gule-rødder at lokke med,« siger hun.

Sovepude

I SAS-tiden oplevede hun også flere ubehagelige fyringsrunder, der gav en stemning af, at alle kæmpede mod alle om at få lov til at blive. Den stemning savner Eva Bundegaard på ingen måde.

»Men jeg synes heller ikke, at det er ideelt, at man næsten kan få opfattelsen af, at man skal tage af kassen for at blive fyret fra politiet. Det bliver en sovepude, og det har samme effekt, som når man altid vælger at forfremme dem, der har været her længst, i stedet for dem, der er dygtigst til jobbet. Det er i hvert fald ikke med til at fremme en kultur, hvor alle yder deres bedste, for det får de alligevel ikke noget ud af,« siger hun og lægger ikke skjul på sin frustration over, at hun stadig ikke ved, om hun kan fortsætte i sin stilling, når hendes vika-riat udløber ved årsskiftet.

Af samme grund føler hun sig nødsaget til at skele en anelse til jobannoncerne. Men hun er meget klar i mælet om, at hun allerhelst vil blive og håber på både efteruddannelse og større ansvar.

Hun svarer næsten overrasket på spørgsmålet om, hvorfor hun ønsker at blive på samme arbejdsplads, som hun netop har kritiseret temmelig ublidt.

»Jamen, helt grundlæggende er her rart at være, og her arbejder nogle dejlige mennesker. Ellers ville jeg ikke være her. Og så er vi i gang med en spændende proces med politireformen, hvor jeg meget gerne vil være med. Men det har da også betydning, at jobbet giver mit familieliv gode betingelser.«

> Bornholms Politi

Bornholms Politi er både geografisk og personalemæssigt landets mindste politikreds. Øen bebos af cirka 43.000 borgere, som fordeler sig ud over cirka 588 kvadratkilometer.

Til at betjene borgerne er der i alt cirka 90 medarbejdere i Bornholms Politi. 62 af dem er politifolk, fire er jurister, tre er civile medarbejdere og 15 er administrative medarbejdere. Bornholms Politi har ingen politibetjente på prøve.

Hovedpolitistationen ligger i Rønne, der er en landbetjent i Allinge samt en nærpolitistation i Nexø med to betjente. Når der er brug for assistance, kommer den fra Københavns Politi, som kan være fremme i løbet af halvanden til to timer. Skal det gå rigtigt stærkt, som under nogle fodbold-uroligheder i juni i år, bliver de københavnske betjente fløjet ind.

Bornholms Politi samarbejder i stor stil med både Hjemmeværnet, Beredskabsstyrelsen og Bornholms Marinedistrikt. Under ønskerunden i forbindelse med politireformen benyttede 55 medarbejdere sig af muligheden for at ønske, hvad de vil beskæftige sig med fremover. 70 procent af dem fik deres første ønske opfyldt.

I jobtilfredshedsundersøgelsen fra 2006 scorede Bornholms Politi 2,28 på en skala, hvor 4 er det mest tilfredse. Resultatet var det næstlaveste blandt de 54 tidligere politikredse, og tilfredsheden er faldet fra 2,52 i 2005.

Kilde: Rigspolitiets Personaleafdeling og Bornholms Politi

Den lange pause

Kognitiv afhøring og optageudstyr sætter afhøringen fri og gør politifolk til bedre lyttere, viser forsøg med nye afhøringsmetoder

Af Janne Aagaard

»Jeg hakker, hakker, hakker i ham. Det går afsindigt hurtigt«.

Stemmen er lettere stakåndet og med en anelse fynsk dialekt. Men ellers er stemmen forbavsende rolig af en ung mand at være – en ung mand, der afhøres for drabet på et familie-medlem.

Over hundrede stik har offeret fået ifølge obduktionsrapporten, og den unge mand fortæller beredvilligt om drabet og om blodet, der flyder efter de mange knivstik og varmer hans krop. Et kvindeligt vidne forsøgte at få den unge mand til at holde inde, men:

»Jeg kan huske, at hun forsøgte at skubbe mig væk. Hun ville ikke have, at jeg blev ved, og så ramte jeg hende på hånden«.

En pause. Kriminalassistent Per Bang gentager den unge mands ord: »hun skubber dig væk«, og det får manden til at fortsætte: »Ja, hun græd og råbte og skreg, og så løber hun udenfor, over til naboen.«

Løft blikket

Lydfilen ligger på en computer og på en brændt cd-rom sammen med sagens akter hos Fyns Politi, hvor de to kriminalassistenter Per Bang og Steen Lindhard efterforsker sager om grov vold, drabsforsøg og drab.

Igen og igen kan de afspille den unge mands detaljerige forklaring, som han beredvilligt fortæller i selskab med de sociale myndigheder, en forsvarer og to betjente. Der er opstået en tillid mellem parterne, det viser

afspilningen med al tydelighed. En tillid, som er opstået, efter kriminalassistenterne har fjernet blikket fra computerskærmen og givet den afhørte deres fulde opmærksomhed.

Lytte aktivt

Det har Per Bang og kollegaen kunnet gøre, fordi de er to af den håndfuld politiansatte i Danmark, der har fået elektronisk optageudstyr og softwareprogram til at optage afhøringer.

Udstyret er kun på prøve og består i al sin enkelhed af en mikrofon, et sæt høretelefoner samt en bærbar computer med et særligt softwareprogram til at optage lyd og brænde cd'er.

»At afhøre en mistænkt uden at bruge rapporten som holdepunkt sætter en fri til at lytte aktivt og stille brede og opfølgende spørgsmål,« forklarer Per Bang.

En lille ændring i rutinen, men en stor forskel i hverdagen. For optagelsen giver politimændene muligheden for at bruge den kognitive afhøringsmetode i stedet for den vanlige metode, hvor man stiller den mistænkte lukkede konkrete spørgsmål for derefter at omformulere til politisprog og skrive et par linjer i afhøringsrapporten.

Den traditionelle metode åbner sjældent døre til den afhørtes sjæl, og derfor har efteruddannelseskurset i kognitiv afhøring været et af de mest populære.

»Rigtigt mange tager efteruddannelse i kognitiv afhøring, hvor man lærer at lytte bedre og stille åbne spørgsmål. Men den virkelige gevinst kommer først, når man optager afhøringen og derefter kan koncentrere sig 100 pct.

om samtalen. Bagefter kan man i ro og mag skrive et resume af afhøringen, og på den måde sparer vi tid og kræfter,« siger Per Bang.

Bedre afhøring

Kriminalassistenterne har brugt lydudstyr og computer det seneste halve år, og på den korte tid har gevinsten været bedre aflytninger af mistænkte gerningsmænd, og samtidig betvivles udsagnene fra de mistænkte ikke efterfølgende i retssalen af forsvarerne.

Optagelsen af afhøringen giver tid og plads til at opbygge tilliden mellem politi og mistænkt, og den er af uvurderlig gavn for efterforskningen: for tilliden resulterer i tilståelse.

»Vi foretager næsten en debriefing af den mistænkte. Vi tager ham tilbage til gerningsstedet og tidspunktet og gennemgår det igen og igen og giver personen god tid til at huske detaljer og forløb. Ofte vil en gerningsmand vige uden om at skulle fortælle om selve gerningen, men husker alt det andet udenom. Ved at bruge tid og bringe den mistænkte tilbage til gerningstidspunktet igen og igen falder paraderne. Vi sætter dem tilbage til inden handlingen, så de bliver mentalt tvunget til at forholde sig til gerningen,« forklarer Per Bang.

Per Bang ved det. Han er sikker på, at afhøringsmetoden og optageudstyret har været med til at opklare flere sager. En af dem var en sag om brandstiftelse, hvor en 17-årig dreng skulle afhøres som mulig gerningsmand til en ildspåsættelse af en beboelsesejendom. Branden kostede en ældre mand livet.

» Man skal kunne lytte aktivt – og acceptere, hvis beskrivelsen af en gerningsmand starter med: der var en plet på hans sko. Vi husker ikke på samme måde, og ikke alle kan give et signalement på politisprog a la mand, 30 år, almindelig af bygning, skaldet og med sort hat «

Per Bang, kriminalassistent,
Fyns Politi

»Mange drab, drabsforsøg og grov vold rummer store følelser for gerningsmanden, og ofte vil han rigtig gerne fortælle om det. Det er en stor lettelse for ham at få lov til at fortælle om det,« siger Per Bang.

Tiden er medspiller

Ligesom mange andre hundrede politiansatte har Per Bang taget et kursus i kognitiv afhøring på efteruddannelse. Den kognitive metode har ændret hans tilgang til afhøring:

»Man lærer at udnytte pauserne. I begyndelsen var det en pine for mig at lade tiden gå. At slappe af, drikke kaffe, lade den afhørte tænke sig godt om. I begyndelsen følte jeg mig uprofessionel over for de mange andre mennesker i lokalet ved at tillade tavsheden. Men det virkede«.

Kollegaen Steen Lindhard supplerer:

»At optage samtaler og bruge optageudstyr er mere effektivt: afhøringerne bliver kortere, og vi kan i ro og mag skrive et godt resume til sagens akter og kan gå tilbage og lytte i tvivls-tilfælde og samtidig gør opmærksomheden på den afhørte, at han nemmere 'åbner for posen'.«

Kurset i kognitiv afhøring på Politiskolen er et af de mest populære, men på trods af anbefalinger om kognitiv afhøring og optageudstyr har ingen politikredse været på indkøb endnu.

Det er foreløbigt på prøve i tre kredse, nemlig hos København, i Midt- og Vestsjælland samt hos Fyns Politi.

Købt og betalt for programmet har Statsadvokaten for Særlige Internationale Straffe-

sager og Rigspolitiets Rejsehold, der under efterforskningen i Gazala-sagen for to år siden begyndte at bruge teknologien.

Rejseholdet har tre licenser til det særlige softwareprogram til lydoptagelse, men ligesom med alt andet ny teknologi skal der gøres en vedvarende indsats for at få det brugt.

Dokumentation

»Der er en skepsis over for al ny teknologi, og at optage en afhøring stiller nye krav til os: man bliver selv optaget på båndet, og man skal udvise en større evne til at lytte og have forberedt afhøringen bedre,« siger Kurt Kragh.

Ifølge retsplejeloven skal den afhørte informeres ved afhøringens begyndelse om optagelsen.

Vigtigst af alt er det, at optagelsen er et arbejdsredskab og et led i efterforskningen – og ikke fungerer som indsamling af beviser til en forestående retssag.

Kurt Kragh ser mange fordele ved arbejdsmetoden med lydfiler: gerningsmanden er mindre tilbøjelig til at anklage politiet for pression eller manipulation i afhøringsituationen, og samtidig kan optagelserne også vise sig som god dokumentation i sagskomplekser, der involverer en eller flere tolke.

»I sager, hvor vi bruger tolke, kan vi i tvivls-tilfælde få en anden tolk til at oversætte. Samtidig sender vi et signal til useriøse tolke om, at de ikke kan oversætte efter forgodtbefindende,« siger Kurt Kragh.

Norsk Politi har som medudvikler af softwareprogrammet Indico netop valgt program-

met som standardudstyr, mens Finland og Sverige har pilotprojekter i gang for at finde den rette software.

Teknologi erstatter aldrig tillid

Der er nemlig utallige programmer, som kan bruges til lydoptagelser, og de fleste computere i dag er født med en medieafspiller, som også kan optage lyd.

Spørgsmålet er, om programmet er nødvendigt for at få standardiseret arbejdsgangene.

Men uanset teknologi, computerprogrammer og licenser er det stadigvæk politimandens kunnen, der er afgørende for udfaldet af afhøringen, for som Per Bang siger:

»Det gælder om at skabe tillid ved en afhøring. Man skal bruge tid på at få den afhørte til at føle sig godt tilpas, sørge for kaffe og en ostemad og tale uforpligtende med dem, inden man går i gang med afhøringen. Og så skal man være godt forberedt.«

Fakta

Softwareprogrammet Indico, som testes af flere danske politikredse, er udviklet i et rent norsk samarbejde mellem firmaet Indico Systems, kriminalpolitiet (Kripos) og Polithögskolen.

Den danske forhandler er C/AV – Visual Communication. En licens koster cirka 15.000 kroner for det første år, derefter er udgiften på lidt under 3.000 kr. årligt.

Madopskrifter, kodesprog, samtaler om ingenting og den kommende narkosending. Masser af sludder og få guldkorn er hverdagen for aflytterne hos Nationalt Efterforskningscenter, der får et forunderligt lydbillede af de andres liv

Fluerne på væggen

Af Anna Bridgwater

Høretelefoner, en computer proppet med lydfiler og et anonymt, midlertidigt kontor et sted i Danmark. Det er hverdagen for kriminalassistent Flemming Bauer, når han dag ud og dag ind sidder med en fremmed persons stemme i ørerne.

»Da jeg prøvede at aflytte første gang for over 20 år siden, var det ovre i det, man i gamle dage kaldte båndrummet i Københavns Politi. Jeg skulle sidde og lytte på en Tandberg-båndoptager, og jeg fik pludseligt et andet syn på mennesker. Det var ligesom at være voyeur. Der sad man og hørte på noget, der ikke vedrørte én«.

Med mere end 25 års erfaring i politiet har Flemming Bauer prøvet lidt af hvert. Siden rockerkrigen i 1996 har han været en del af Rigspolitiets Rejsehold som operativ analytiker og med til at assistere kredsene i større sager ved at samle og organisere telefondata:

»Det meste, vi indsamler, er telefondata, som jeg samler, forvandler og visualiserer til data, så folk i efterforskningen, anklageren og dommeren kan se, hvad der er foregået. Man skelner mellem aflytninger, som er fremadrettede, og så historiske teleoplysninger: numrene, samtalerne varighed, og hvor samtalerne er ført fra. Når vi så har noget, der er fremadrettet, en forbrydelse, der kører på, så lytter vi«.

Indblik i de andres liv

Politiet kan følge med i alle former for telekommunikation: telefoni over internettet, tekstbeskeder på telefon og computer samt generelt internetbrug. Rumafllytninger finder sted, men langt størstedelen af arbejdet består af telefonaflytninger.

Det er ikke kun politifolk, der lytter. I et anonymt hjørne af det centrale København i et kvarter så kedeligt, at det ikke engang har en døgnkiosk, sidder Susanne Mærsk-Hansen bag nedrullede gardiner hos Nationalt Efterforskningscenter (NEC) og lytter, når hun ikke bruger tiden på almindelige administrative opgaver.

Samtalerne, hun lytter til, foregår mellem mennesker, hun aldrig har mødt og aldrig kommer til at møde. Men hun ved

rigtig meget om dem: »Jeg er opdraget til, at man ikke lytter ved dørene. Og her lytter vi direkte med. Det var grænseoverskridende for mig, da jeg under en af mine første aflytninger hørte, at mandens far døde ganske pludseligt. Det blev personligt. Du kommer helt tæt på de mennesker, du aflytter. De er jo ikke kun kriminelle. Langt de fleste har helt almindelige menneskelige sider, når det handler om børn, familie og kærester. Man bliver en del af alt,« fortæller Susanne Mærsk-Hansen.

Ingen letsindige aflytninger

Flemming Bauer har venlige øjne og et tålmodigt, lidt træt ansigt. Han understreger, at en aflytning ikke sættes i gang »letsindigt«. Aflytningerne koster, og det tager typisk et år at grave sig ind på en mistænkt i en narkosag.

For at få en dommerkendelse skal der være en begrundet mistanke om en forbrydelse med en strafferamme på seks år eller derover. Det kan være organiseret kriminalitet, narko, menneskehandel, alvorlige sædelighedsforbrydelser eller drab.

Som regel er det en konkret henvendelse, der er startskud til en aflytning. En begrundet mistanke er ofte første skridt på vejen mod en dom, men også første skridt i en masse papirarbejde:

»Vi forsøger at holde anmelderens oplysninger anonyme, så det ikke kommer tilbage til ham. Så skal vi vide, hvilke telefoner vi skal aflytte, åbne dem hos vores telecenter, som er vores koordinerende enhed med kontakt til teleselskaberne. Så kan vi komme i gang,« forklarer Flemming Bauer.

For hvert telefonnummer skal der bruges en dommerkendelse og en begrundelse. Det kræver også en særskilt dommerkendelse, hvis politiet skal læse med i chatten på internettet. Flemming Bauer fremhæver, at én samlet kendelse til at følge med i al kommunikation hos den mistænkte vil være mere logisk.

»Det er numrene, vi aflytter. Hvis personen har flere telefoner, som jeg vil aflytte, så skal jeg lave en ny anmodning til retten. Og i dag skifter folk altså telefoner hurtigere, end de skifter papirlommestørklæder. Men vi er nødt til at bruge de »

» regler, vi har,« fastslår Flemming Bauer, der sukker og ser en smule irriteret ud: »En dommerkendelse til aflytning gælder kun fire uger ad gangen, så hver fjerde uge skal jeg ned og fortælle dommeren, hvordan det går«.

Telefonaflytninger er langt fra nok til en domfældelse. Der skal bruges observationer af adfærden, økonomiske oplysninger, afhøringer og andre beviser. Samtidig har de kriminelle ændret adfærd de seneste år, og i dag deler de erfaringer om kriminaliteten. Ofte ved de kriminelle også, at der bliver lyttet med.

»Folk i organiseret kriminalitet, rockere og bander, går alle sammen ud fra, at de bliver aflyttet. HA'erne og Bandidos er en slags dansk elite af organiseret kriminalitet. Hver gang de er blevet taget, sætter de sig hen i klublokalet og fortæller de andre, hvordan det er blevet forelagt i retten. Sådan deler de deres erfaring«.

Citroner og koder

De kriminelle er også holdt op med at tale i koder, mener Flemming Bauer:

»Da jeg startede for 20 år siden, snakkede voksne mennesker i koder om appelsiner eller citroner. Men det var typisk koder, der nemt kunne forstås, ellers skulle den anden jo have det forklaret. Men jeg skal være ærlig og sige, at der er gange, hvor de snakker så meget i kode, at vi ikke forstår det.«

Der er Susanne ikke helt enig. Det hænder, hun hører ting med en skjult mening:

»Hvis det for eksempel handler om narko, så kan mængde, type og så videre være angivet som noget helt andet. Men man kan også høre på sproget, når de taler om noget, der kan give problemer, for sprogtonen ændrer sig. Jo mere du lytter på en person, des bedre kan du høre nuancerne i udtalen.«

Men de kriminelles kendskab til aflytninger er efterhånden blevet et problem:

»De mødes oftere og stiller sig hen på en mark og snakker. Og så er der kun de to, der er ved, hvad der er blevet sagt,«

Fakta om aflytninger

I Danmark er det mobiltelefoner, der aflyttes hyppigst, men alle former for telefoni kan aflyttes og overvåges. Herunder IP-telefoni, Skype, mails, internet og sms'er.

I 2006 foretog politiet 2.054 telefonaflytninger og 148 andre typer aflytning af borgerne, som samlet set går under betegnelsen 'indgreb i meddeleleshemmeligheden'.

En kendelse kan indeholde tilladelse til aflytning af flere telefoner eller på flere steder, men kendelsen skal fornyes hver fjerde uge.

siger Flemming Bauer. Også Susanne er sikker på, at de kriminelle er klar over, at de bliver aflyttet: »Skurkene er meget bevidste om, at vi lytter til dem. De sender tit en hilsen til os: 'Fik du det med?' spørger de, og så sidder man og griner lidt af det«.

Langt fra Hollywood

Flemming Bauers egen mobiltelefon ringer med den kendte ringetone fra tv-serien 24 Timer. Han griner og siger, at den ringetone måtte han bare have, siden han deler efternavn med seriens helt, Jack Bauer.

Men Flemming Bauers hverdag ligner slet ikke en film, selvom han sidder i det, han selv synes, er det mest spændende sted i dansk politi:

»Det er slet ikke som i Hollywood eller tv-serien Ørnen. Det er et langt, sejt træk. Telefon- og rumaflytninger kan være en nødvendighed, man det kræver kraftedeme også ressourcer«.

Heller ikke Susanne synes, at aflytninger er noget glamourøst indslag i det daglige arbejde. Når hun tager sine høretelefoner på og sætter sig foran lytteudstyret på NECs tagetaget langt væk fra sit daglige kontor, føler hun sig isoleret fra omverdenen.

»Det er et temmelig uinspirerende sted. Det betyder meget, når vi sidder og lytter, for så sidder vi bare og kigger på de hvide vægge og nedrullede gardiner. Man skal tænke på, at folk ikke må kunne kigge ind. Og det gør det også en smule belastende«.

I Flemming Bauers øjne er især rumaflytninger en blandet fornøjelse:

»Vi laver dem, men de er meget omfattende. Det er et større indgreb, og det kræver stor konkret viden om, i hvilket rum snakken foregår. Det er besværligt at komme ind i folks hjem eller klubhuse. I øvrigt er der altid alt muligt teknik, der ikke virker. Det er dårligt placerede mikrofoner, som ikke går igennem ordentligt, og man har svært ved at genkende stemmerne«.

Flemming Bauer understreger ofte, at hans virkelighed mangler tv-seriens spænding. Enhver form for aflytning bliver kedelig hverdag:

»Men det er det, der fører os hen til målet. Jeg sidder hele tiden og tænker på, at jeg skal lave en stor og en god sag ud af det her. Det sidder jeg hele tiden og fokuserer på«.

Sludder og dyb koncentration

Alle aflyttede samtaler optages og skrives ned. Hvis to kæresten bruger flere minutter på at sige søde ord til hinanden, kan man dog godt nøjes med at skrive 'kærestesnak', men al samtale skal refereres eller gives resume af.

»På et tidspunkt skal det skrives ud, for det skal lægges

Overassistent Susanne Mærsk-Hansen er 43 år og har været ansat hos politiet siden 1983, først i politimesterens forkontor og de seneste ni år hos det Nationale Efterforskningscenter, hvor hun også er med til aflytninger: »Jeg fik nok af at være serviceorgan. Nu skulle der bare ske noget helt andet.«

frem i retten, og forsvaret skal se, at der ikke er noget, der taler til mandens forsvar, for det må vi ikke dølge,« forklarer Flemming Bauer.

Lytteren afgør selv, hvad de skriver ned, men der er altid en angst for at overse noget væsentligt:

»For mig lød alt mistænkeligt i starten, men efterhånden lærer man at slappe af,« fortæller Susanne Mærsk-Hansen. Selvom hun nu luger lidt ud i samtaler, så bliver der mange siders udskrifter af telefonsamtaler. Som Flemming Bauer siger:

»I virkeligheden snakkes der alt for meget: Husk at købe ind, skal det være Knorrs bearnaise på glas eller den af pulver? Samtaler, der skal registreres og aflyttes, selvom det kun varer et par sekunder. De kan simpelthen ikke trække vejret uden telefonen. Men jeg kender det jo fra mine egne unger. Det sidste, de gør, inden de sover, er lige at sende et par sms'er.«

Tolke

»Aflytninger er ikke en direkte slange ned i informationerne. Hvis bare man kunne opfinde et filter, som kunne si alt det kriminelle fra. Det værste er, hvis det skal oversættes. Så skal du have en tolk til en milliard i timen, og bagefter skal du sidde og diskutere om det, manden siger, kan tolkes sådan eller sådan.

Det kan virkelig trække tænder ud,« siger Flemming Bauer. For den administrativt ansatte Susanne Mærsk-Hansen er aflytningerne på godt og ondt et afbræk i hverdagen:

»Det kan både være sjovt, men det kan også være dybt kedeligt og rutinepræget. En gang imellem lægger jeg benene op på bordet, men man kan ikke rigtig foretage sig noget andet. Så man står lidt på standby. Det er også her, kiksene og slikket kommer ind i billedet. Jeg har prøvet en gang, hvor nogle talte om en opskrift på syltede agurker i en hel time. Men da skrev jeg faktisk opskriften ned, for på den måde fik jeg en sidegevinst.«

Susanne griner og indrømmer, at hun aldrig prøvede opskriften. Men det var en måde at bevare fokus på samtalen. Det er let at tro, hun er dybt koncentreret, når hun lytter, for den nystrognede skjorte og de fint buede øjenbryn afslører et menneske, der er omhyggelig og opmærksom på detaljerne.

»Hvis jeg sidder i 10-12 timer, så er det hårdt. Jeg kan sagtens slukke og hente en kop kaffe, men du ved jo ikke, hvad der dukker op i den næste samtale. Så man har det med bare at fortsætte, fortsætte, fortsætte...«

Hård kost

Vold, sex, ulykkelige børn og alkoholiserede voksne: En aflytning registrerer ikke kun samtalen mellem to mennesker »

Flemming Bauer er 50 år og kriminalassistent på Rejseholdet hos det Nationale Efterforskningscenter (NEC). De fleste hverdage bruger han på at assistere i forskellige politikredse med blandt andet at telefonaflytte. Her er han fotograferet under en tjans hos Midt- og Vestjyllands Politi på stationen i Viborg.

» men til tider også, hvad der ellers foregår i rummet. Susanne kan ikke altid forhindre de dårlige oplevelser i at forfølge hende, længe efter at høretelefonerne er lagt på bordet.

»En aflytning fyldte for meget i mit liv på et tidspunkt. Manden var skiftevis engleblid og gennemsyret ond, og han true- de sin kæreste med at skære hende i småstykker. Jeg kunne ikke lade være med at tænke 'Tænk, hvis min datter løber ind i ham'«.

Uanset hvad de er ufrivillige vidner til, er politiet nødt til at forholde sig passive, fastslår Flemming Bauer:

»Almindelige dagligdags forbrydelser kan være frustrerende. Hverdagens bedrageri, mandens parallelle liv med at bruge masser af penge på druk, hor og spil, mens familien går for lud og koldt vand derhjemme«.

De aflytninger, der gør størst indtryk, involverer børn:

»Pædofilisager har vi haft nogle stykker af. Bare at sidde og lytte på det... Det er et kæmpepres,« erkender Flemming Bauer. Børn er også Susanne Mærsk-Hansens akilleshæl:

»Det er svært at undgå at blive følelsesmæssigt berørt. Der er rigtig mange børn, som myndighederne burde komme og hente med det samme, for eksempel når faderen er dybt kriminel, og moderen er på stoffer, og du kan høre, hvor tågede forældrene er. Jeg har også børn, og jeg tænker på, hvordan små ting nogle gange vælter mine børns verden. Og så sidder der børn med en mor og en far, der er fuldstændig væk, og som lever af kattermad. Måske får de lidt penge, så de kan gå ned på netcaféen, og så kan mor og far ellers hygge sig«.

Dagens hårde oplevelser kan ingen af dem dele med ægtefællerne, for alt er fortroligt. Men man lærer at få distance til jobbet:

»Man kan godt være sårbar i perioder. Så jeg har lært at sige fra og lade en anden tage over, for det rammer mig lige i hjertet. Det har været, når der har været børn involveret. Så læsser jeg typisk af på efterforskerne, som er utrolig flinke til at sige, at jeg ikke behøver at lytte mere«.

På Rejseholdet er Flemming Bauer i en anden situation:

»Jeg er typisk sammen med hold på op til fire, og vi er sammen om aftenen, hvor vi debriefer meget, især i alvorlige sager som drab og sædelighed. Det er der ingen grund til at læsse på familien«.

Komik og kynisme

Trods de kedelige timer er Susannes fascination ved de andres liv tydelig. Munden bukkes tit opad i et lille smil, og hun griner højt flere gange.

»Vi har meget sjov ud af de billeder, vi får i hovedet. Der kan være nogle, der har fået lavet kunstige bryster, og så snakker de lidt om det. Der var også et kærestepar, som havde et tumultfyldt forhold. Og så slutter aflytningen, og man tænker, hvad der egentligt sker med dem bagefter? Indimellem får jeg ondt af pigerne, for mange af mændene har 117 kærestes oven i deres kriminelle aktiviteter. Og ved de unge er der næsten altid en mor, som vasker tøjet og spørger, om han kommer hjem og spiser«.

Flemming Bauer erkender, at han er blevet kynisk efter mange år på jobbet. Kun sjældent hører han noget, der får øjenbrynet til at løfte sig. Samtidig er der ingen tvivl om, at Flemming Bauer føler, at han gør en forskel, også når han bruger lange, kedelige timer med høretelefoner på ørerne:

»Jeg er her for at fange forbrydere. Og jeg er nødsaget til at høre på mange trivielle ting«. ■

Anna Bridgwater er 42 år, journalist og cand.phil. i litteraturvidenskab. Hun har i mange år været freelance-journalist og har skrevet artikler, portrætter og interview til både magasiner, fagblade og dagblade. Hun er forfatter til tre bøger og bor i København med sin familie.

Politiets skarpe øre

Lyd skal både ses og høres. Følg Danmarks eneste retsakustiker, Eddy Bøgh Brixen, på arbejde med at matche stemmer

Af Sofie Sidelmann Yderstræde

Lyd er en flygtig størrelse. Trykbølger i luften, som forsvinder med en hastighed på cirka 340 meter i sekundet. Medmindre en mikrofon opfanger og gemmer dem, så vi altid kan høre vores yndlingsmusik, eller så vi kan bruge stemmen som bevis i en retssal.

Her kommer konsulent og retsakustiker Eddy Bøgh Brixen, 55, ind med sin enorme

viden om lyd, sit tekniske udstyr og sit trænede øre. I 25 år har den elektronikmekaniske og lydteknisk uddannede konsulent løst opgaver for politiet, når aflytninger har været for utydelige, når en megafons placering i en demonstration skulle fastslås, eller når en stemme på et bånd skulle sammenholdes med en mistænks røst. Men hans første opgave for politiet var af en lidt anden karakter.

»I starten af 1980'erne fik jeg et videobånd

fra Brugsen i Glostrup, hvor et par betjente var tilkaldt af alarmsystemet. På båndet ser man dog, at den ene betjent stikker en flaske ind under jakken, mens han spørger kollegaen 'Skal det være whisky?'. Min opgave var at klarlægge, hvad der helt nøjagtigt blev sagt,« fortæller Eddy Bøgh Brixen med et skævt smil.

Derefter kom opgaverne i en lind strøm fra politiet, og det har de gjort lige siden. Omkring en femtedel af Eddy Bøgh Brixens virksomhed »

Den danske retsakustiker er den eneste af sin slags herhjemme. Derfor er han hyppigt i kontakt med udenlandske kolleger, ligesom han er medlem af forskellige internationale retsakustiske organisationer for hele tiden at have den nyeste viden.

» er baseret på konsulentarbejdet for politiet, og hovedparten af opgaverne er at rense utydelige lydoptagelser. Resten af tiden bistår han private firmaer med indretning af lydstudier, kontrolrum og koncertsale, når han ikke lige underviser, holder foredrag og skriver artikler til internationale tidsskrifter.

Hjernens begrænsninger

Alene sidste år udførte politiet 2.054 telefonaflytninger og 148 andre typer aflytning af borgerne, og en del af de lydfiler nåede til en af Eddy Bøgh Brixens kraftige computere. Retsakustikeren klikker rundt på sin computerskærm og finder en optagelse af en aflytning, hvor nogle personer taler sammen.

Desværre er de i et andet rum end mikrofonen, som næsten kun opfanger en nyhedsudsendelse fra fjernsynet. Eddy Bøgh Brixen har derfor fået en dvd med pågældende nyhedsudsendelse, som han indlæser i samme lydprogram for at synkronisere de to lydfiler. Herefter trækker han filerne over i et andet program, CEDAR Cambridge Forensic, som efter hans mening er verdens bedste lydrensningssystem lige i øjeblikket.

Han bytter om på nogle ledninger og stik, skruer på nogle knapper på sit udstyr, som får hans hyggelige kontor til at minde om en veludrustet lokalradiostation, og kigger koncentreret på en ny computerskærm. Og så »trækker jeg lydene fra hinanden,« som Brixen forklarer:

»Der er mange ting, jeg kan fjerne med forskellige elektroniske filtre, men der er også grænser. Det ved politifolkene heldigvis godt, og de fleste er meget realistiske og glade for lidt,« siger han og afspiller den rensede lyd.

Nu træder de to personer en del tydeligere frem, og det lyder, som om det nu er tv'et, der står i et andet rum. Dog er det stadig svært helt præcist at høre, hvad der bliver sagt, men det er en træningssag, forklarer Eddy Bøgh Brixen.

»Man vænner sig til at lytte til det; men det er vigtigt at kende ørets og især hjernens begrænsninger. Det er hjernen, der skal opfatte lydene og sætte dem sammen til noget forståeligt. Hjernen sammenligner med de lyde, den kender, og tolker hele tiden subjektivt. Derfor er det bedste også, når politifolkene selv kan være her for at lytte med. De ved jo, hvad der bliver talt om,« siger retsakustikeren og gemmer filen på sin computer, hvor processoren

koster rundt regnet lige så meget som en personbil i mellemklassen.

Man kan stirre sig blind på en lyd

I mange tv-serier bruger politiet avancerede stemmegenkendelsesprogrammer, hvor en computer i løbet af 15 sekunder med sikkerhed har udpeget drabsmanden ud fra hans toneleje og dialekt.

Sådan fungerer virkeligheden desværre ikke, og ifølge Brixens amerikanske kolleger er troen på teknikken blevet et problem i retssalene. Dommere og nævninger tror fejlagtigt, at politiet har samme tekniske muligheder som efterforskerne i tv-serien CSI – Crime Scene Investigation.

Stemmeegenkendelse er en disciplin, der både består af computersoftware, en erfaren akustiker, der kan tolke computerens svar, samt et rutineret øre.

En optagelse af en stemme har været igennem en masse led som mikrofon, ledning, optager, sender og højttaler. Det gør den ofte svært at arbejde med for retsakustikeren og politiet.

»Desuden kan folk forvrænge deres stemme, både under optagelsen og under den

> Lyd på udenlandsk

Danmark: Her bruger vi både computerkraft og auditiv analyse af resultaterne, når der laves stemmegenkendelser. Dansk politi har specialister ansat, men benytter gerne eksterne konsulenter.

Sverige: Her arbejder man som i Danmark. Politiet har ansat videnskabeligt uddannede akustikere på Statens Kriminaltekniska Laboratorium (SKL)

Østrig: Her hjælper et universitet politiet med forskellige lyd- og stemmeanalyser.

Tyskland og Holland: Her har politiet store afdelinger med uddannede lydfolk ansat. I Tyskland lægger man mere vægt på andre analyseformer.

England: Scotland Yard har en stor afdeling med folk som Eddy Bøgh Brixen, og englænderne arbejder efter samme metode som danskerne og bruger både teknisk og menneskelig analyse.

USA: FBI har afdelinger, hvor der ligesom i England er eksperter ansat. FBI's metode er relativt simpel og mekanisk, men der indgår også en lyd-mæssig vurdering.

efterfølgende stemmeproe,« siger Eddy Bøgh Brixen, som blandt andet har været udsat for en kvinde, der talte en anelse besynderligt foran mikrofonen.

På forunderlig vis blev hendes stemme helt almindelig, da hun var færdig med stemmeproeven og forlod politigården.

Når de to stemmer er i hus, laver Eddy Bøgh Brixen en såkaldt formant-analyse, hvor han på computerskærmen kan se, om stemmens grundfrekvens og formant-område er den samme. Men det er ikke nok. Stemmerne skal også sendes igennem hans og måske sprogvidenskabsfolks ører og øjne. For lyd kan med et computerprogram også ses.

»Man kan godt stirre sig blind på en lyd. Derfor er det også vigtigt at lytte på forskellige måder; både gennem højtalere og hovedtelefoner af forskellige typer,« siger Eddy Bøgh Brixen, som i sit kontor har indtil flere af slagsen hængende mellem teknisk udstyr, mapper, internationale diplomer og computerskærme.

En stemmesammenligning kan være ret præcis. Det viser en undersøgelse af 2.000 sager, FBI lavede i 1986. Her kunne undersøgelserne i 378 tilfælde afgøre, at det ikke var

den mistænkte, som var på båndet. I 318 tilfælde var identifikationen positiv. Og i 1.304 af sagerne var lyd materialet for dårligt til at kunne vurderes.

Vidnede mod rockerne

Politiet bruger også Eddy Bøgh Brixens ekspertise til akustiske analyser i sager med skydevåben og sprængstoffer. I forbindelse med rydningen af Ungdomshuset blev en del eksplosiver sikret, og retsakustikeren blev efterfølgende sat til at undersøge, hvor kraftige – og dermed farlige – sådanne eksplosioner vurderes at være. Konklusionen var, at det kunne have gået meget galt for de omkringstående borgere og de involverede politifolk.

Eddy Bøgh Brixen finder en lydfil frem fra en anden sag, hvor en mand ringer til politiet og nervøst fortæller om husspektakler. Mere når han ikke at sige til betjenten, før der lyder et kæmpebrag efterfulgt af stilhed. Konen har lige skudt og dræbt sin mand.

Eddy Bøgh Brixen nikker for sig selv. Den slags hører han en del af, og han har hørt mange kriminelle tilstå deres ugerninger over en aflyttet telefon. Derfor er han også clearet

til sikkerhedsniveauet 'Yderst Hemmelig' af Politiets Efterretningstjeneste (PET).

»Man siger lige 'umhp', første gang man hører sådan en optagelse. Man får en klump i halsen. Men efterhånden vænner man sig til optagelsen og bliver måske mere... rå. Da jeg sad med optagelserne fra 18. maj 1993 fra Nørrebro, fik jeg det faktisk fysisk dårligt, over at demonstranterne kunne være så brutale,« siger retsakustikeren, som også sad i vidneskranken under retssagen mod Hells Angels-rockeren Jønke, som var anklaget og blev dømt for drab på 'Makrellen' fra den rivaliserende rockergruppe Bullshit.

»Det var ikke sjovt at sidde der og udtale sig om aflytningerne af rockerborgen i Titangade. Det var jo en voldsom sag, hvor alle tilhørerne havde rygmærker på. Men jeg har dog aldrig oplevet noget ubehageligt efterfølgende,« siger Eddy Bøgh Brixen, som af og til må møde i retten rundt omkring i landet.

»I retten skal jeg ikke have en holdning til, hvad der bliver sagt på optagelsen. Men hvis jeg med min viden og kunnen kan være behjælpelig med at opklare en sag, har jeg det godt«. ■

Eddy Bøgh Brixen bliver også sat til at undersøge politiet. Under Ungdomshusurolighederne blev der givet en ordre til demonstranterne fra en hollændervogn. Efterfølgende har retsakustikeren målt lyd niveauet på hollændervognens højtalere.

Optaget af samtalen

Politifolk er for styrende, når vidner og forurettede afhøres. Mere plads til at huske detaljer og bedre elektronisk udstyr kan forbedre afhøringernes kvalitet, skriver psykolog Kristina Kepinska Jakobsen i kronikken

Sidste år gennemførte jeg et forskningsprojekt om dansk politis aktuelle afhøringspraksis af vidner og forurettede.

Jeg ønskede at undersøge, hvor langt den aktuelle afhøringspraksis er fra den, der anbefales i det såkaldte 'kognitive interview'.

Den kognitive afhøringsmetode er udviklet i USA og videreudviklet i flere lande, herunder Danmark. Mange forsøg har vist, at det kognitive interview kan øge antallet af informationer ved en afhøring, vel og mærke uden at antallet af ukorrekte informationer stiger.

Projektet undersøgte, om den afhørte blev introduceret til forløbet af afhøringen, og i hvor høj grad de afhørte personer fik hjælp til at huske hændelsen.

Desuden så jeg på, hvilke spørgsmål der blev stillet, i hvilket omfang de afhørte blev afbrudt, og om de afhørte fik lejlighed til at koncentrere sig. Alt sammen forhold, der kan have betydning for, om vidner eller forurettede husker – og får fortalt udtømmende – om den hændelse, de har overværet eller været impliceret i.

At skrive og lytte samtidigt

Et afgørende forhold for afhøringens forløb og kvalitet var, at afhøring og skrivning af politirapporten foregår samtidig. Den praksis indebærer, at afhørte kun skal svare på det, han/hun bliver spurgt om, og fortælle i »små bidder«, for at en politiansat kan nå at skrive rapporten.

Afhøringerne gennemføres typisk ved at den politiansatte stiller en lang række lukkede spørgsmål, der ikke lægger op til, at

de afhørte selv skal fortælle. Der opstår lange pauser, mens politimanden skriver, hvor de afhørte helst skal fastholde sin genkaldelse af episoden, så de er klar til næste bid, når politimanden er færdig med at skrive.

Det var imidlertid indtryk, at de afhørte lader tankerne flyve og i højere grad tænker over den situation, de befinder sig i, end tænker fremad på næste »bid«.

På den måde bliver afhøringen i høj grad tilpasset politirapportens kronologi frem for den afhørtes erindring af det, den pågældende har oplevet.

Store krav til hukommelsen

Det stiller urimelige krav til afhørers kognitive kapacitet at skulle afhøre og samtidig skrive rapporten. Ud over at lytte til den afhørte og skrive dennes forklaring ned skal, afhøreren sikre sig, at de relevante forhold afdækkes, og sætte afhørtes forklaring i relation til, hvad han/hun ellers ved om sagen. Samtidig skal den politiansatte også foreholde afhørtes information til andre kilder, og overordnet skal rapporten være velformuleret og leve op til bestemte formkrav.

På den baggrund er det ikke overraskende, at afhørerne forsøger at få afhørte til at huske og genfortælle på en måde, der letter arbejdet mest muligt. Ulempen er, at afhøreren styrer og virker mere optaget af at skrive forklaringen ned end at høre efter. Det kan bekræfte den afhørtes opfattelse af, at man kun skal svare kort og kun på det, man bliver spurgt om.

Også de fysiske rammer påvirker kvaliteten af afhøringen. I flere af de fulgte afhørin-

ger forekom en række forstyrrelser som telefonopkald, kollegaer ved skrivebordet overfor og en trafik ind og ud af afhøringslokalet. Flere afhøringer foregår endda med døren åben til gangen, så man kan høre larm udefra.

Det forstyrrer både koncentrationen og kan påvirke opbygningen af tillid og fortrolighed mellem afhører og afhørte. Herudover kan det signalere til de afhørte, at deres bidrag til efterforskningen er mindre vigtig.

Tre måder at forbedre afhøringer

For det første kan man nedbringe antallet af eksterne forstyrrelser. Den optimale løsning er at indrette særlige afhøringslokaler, hvor afhøringerne kunne gennemføres uforstyrret. En anden løsning er, at kollegerne forlod kontoret under afhøringen eller som minimum, at den afhørte blev præsenteret for de andre tilstedeværende, og at telefonopringninger blev udsat.

For det andet kan man med fordel øge undervisningen i afhøringslære på grund- og efteruddannelsen. En udvikling, der allerede er sat i gang på efteruddannelsen, hvor det første afhøringskursus blev afholdt i 2005. De afhørende politimænd i projektet havde modtaget lidt eller ingen undervisning i afhøringslære.

For det tredje bør man imødegå kravet om, at rapporten skal skrives samtidig med afhøringen.

Når vi ved, at den arbejdsform påvirker afhøringen negativt, må den optimale løsning være at optage afhøringerne på bånd eller video, ligesom politiet i England og

Norge gør det. Det frigiver politimanden, så han/hun i langt højere grad kan lytte til den afhørte og dermed undgå at »styre« afhøringerne, som det sker i dag.

Optag samtalen

Mange af de politiansatte, der har deltaget i kurser om afhørings teknik, oplyser, at de er blevet bedre til at hjælpe vidner og forurettede med at huske hændelsen og dermed give flere detaljer om forløbet.

For eksempel genafhørte en kriminalassistent en kvinde, der havde været udsat for drabsforsøg. Afhøringsmetoden gjorde, at hun var i stand til at give en mere detaljeret beskrivelse af gerningsmanden end ved tidligere afhøringer.

Men flere tidligere kursister peger på, at forbedrede afhøringsprincipper og muligheden for at optage afhøringerne hænger snævert sammen: De ser en optagelse af afhøringen som en forudsætning for at få mest muligt ud af afhøringen og den kognitive metode.

Det er derfor afgørende, at det fra ledelsens side overvejes, hvor mange ressourcer i form af tidsforbrug og indkøb af elektronisk udstyr der kan og skal bruges på afhøringer for at øge kvaliteten af afhøringerne og i sidste ende forbedre efterforskningen.

Cand.psych. Kristina Kepinska Jakobsen stod sidste år bag et forskningsprojekt om politiets vidneafhøringer i et kognitionspsykologisk perspektiv. Hun afholder special-kurser i afhørings teknik på Politiskolen og er desuden tilknyttet det nye Videnscenter.

På kornet

En klasse på politiskolen har været i instruktør Kasper Torstings skudlinje i et helt år. Det er der kommet en tankevækkende og rørende dokumentar ud af

Af Janne Aagaard

»Forræder«.

Muhammed er steget ud af politibilen. Han er midt i sin første uges praktik, har overstået ni hårde måneder på politiskolen, og nu patruljerer han sammen med en kollega i gaderne under Århus Festuge. For første gang er han »rigtig« politimand.

Men virkeligheden er hårdere end ventet, og kammeraternes bedømmelse af Muhammeds karrierevalg gør ondt.

»Hva' siger du? Du skal tale pænt, skal du«.

»Det var bare for sjov«.

Muhammed er sammen med klassekammeraten, den rødhårede, storrygende københavnerpige Louise, omdrejningspunktet i dokumentarserien »Politiskolen«, der begynder om små tre uger på Danmarks Radio. Serien er foreløbig fire gange en halv time i den bedste sendetid,

og den følger en klasse på Politiskolen fra optagelse i 2005 til afslutningen af førstedelen af uddannelsen i 2006.

Produktionsselskabet Fridtjof Film står bag serien, og tilrettelægger er den 31-årige filminstruktør Kasper Torsting, der har succeser i bagagen med dokumentarfilm som »Rocket Brothers« om bandet Kashmir og »Solo« om popstarsidolet Jon.

»Det var mit ønske at skabe en dokumentar, der beskrev nogle komplekse problemstillinger som identitetsskabelse. Undervejs fik jeg en kærlighed til og respekt for Politiskolen, og mange af mine fordomme om politiet blev afkræftet. Nogle blev også bekræftet,« forklarer Kasper Torsting.

Serien giver et åbent indblik i ensretningen på Politiskolen og på jagen efter at finde sin politiidentitet, uanset om man er enlig mor til to, en jysk minkfarmer, en etnisk dansker eller en storby pige. En blandet landhandel og et billede på, at politiuddannelsen er i hastig forandring. Men

31-årige Kasper Torsting har tilbragt det seneste år sammen med førsteårselever på Politiskolen, som han filmede både i skole og fritid. Alle havde mulighed for at 'trække i nødbremsen' og bede om at få slettet optagelser inden for 24 timer. En enkelt benyttede sig af det.

» Etniske unge er tvunget til at adoptere den danske model 100 pct., ellers er der ikke plads til dem i politiet. At højne niveauet på politiuddannelsen vil tiltrække en anden gruppe ansøgere, og det tror jeg, at politiet har brug for. Det er vigtigt, at politiet afspejler befolkningens sammensætning «

selvom forandring og en anden type elever præger Politiskolen i dag, oplevede instruktøren en anden og mere gammeldags holdning på stationerne. Her var kritik ikke velkommen:

»Der er en sårbarhed over for kritik i politiet. Det er øretævernes holdeplads at være politimand, og det tror jeg, at alle ansatte politimænd oplever på daglig basis. Men når det er sagt, kan politiet som enhed være mere åbne over for kritikken og dermed også signalere overskud og gardere sig mod

den. Jo flere forskellige individualister, politiet kan rumme, jo nemmere er det at afvise kritik om eksempelvis diskrimination af minoriteter,« siger Kasper Torsting.

Åbenhed hos politiet

Ideen til serien har ligget på tegnebrættet siden 2001 hos det selvstændige produktionsselskab Fridthjof Film, men dengang var der ingen imødekommenhed at spore for projektet hos Rigspolitiet. Fire år senere var tonen en anden:

»Rigspolitiet havde gennemgået en holdningsændring, da vi for to år siden kontaktede dem. Der var en helt anden åbenhed, og derfor lykkedes det os at skabe en fælles vision, der gav os ubegrænset adgang til at følge politieleverne. Det kunne vi tilbagebetale med ærligt fjernsyn,« fortæller Kasper Torsting fra de proppede lokaler i Sydhavnen tæt på flyhangaren med færdselspolitiet.

Ikke nogen popsmart adresse for et produktionsselskab, men firmaet oplever voksevækst og har lejet tilstødende lokaler for at afhjælpe pladsmanglen. Udenpå døren hænger et fotokopieret politikvåbenskjold: »Det er der, vi klipper serien,« som Torsting forklarer.

»Det var vigtigt for os, at Rigspolitiet forstod, at serien ikke blev en reklamefilm eller en tv-salgsbrochure, som kunne bruges til rekruttering. Omvendt havde vi ingen skjult agenda eller undergravende dagsorden. Vi ville skildre en farverig uddannelse, som de fleste har en mening om, men de færreste ved noget om.«

Ingen skabeloner

Rigspolitiet præsenterede filmselskabet for en lang række udvalgte ansøgere, der var sikret optagelse på Politiskolen, og derefter kunne instruktøren frit vælge, hvilke han ønskede at kontakte.

Kasper Torsting valgte blandt andre en Muhammed – også kaldet 'Mudi' – og vi introduceres i serien til ham, da han får brevet om optagelse og lykønskes af familien i Gellerup-planen ved Århus.

Ved skolestart i april blev de otte udvalgte hovedpersoner sat i samme klasse, og de øvrige elever fik en chance for at skifte klasse, hvis de ikke ville filmes.

Klassen blev filmet både på skolen og i fritiden, hvor fester og familie indgik. Alle medvirkende fik på forhånd lovning på en »livline« på 24 timer efter optagelse, hvor et opkald til instruktøren ville få scenen slettet. Længere tid end det, så fangede bordet. Og kun en enkelt elev brugte nødbremsen efter en fugtig klassefest.

»Alle medvirkende har samme rettigheder: de skal naturligvis på forhånd se, hvordan jeg sætter mine billeder af dem sammen. Jeg foregiver aldrig, at jeg gengiver en eviggyldig sandhed, men mine medvirkende skal kunne genkende sig selv.«

To af hovedpersonerne i serien sidder længe på nethinden: den perfektionistiske Muhammed med indvandrerbaggrund og den glade »

» københavnerpige Louise. Derudover mødte vi den enlige mor Gitte og jyden Martin.

Som uddannet tv-tilrettelægger fra Den Danske Filmskole er Torstings tilgangsvinkel til at skildre Politiskolens elever ganske anderledes end hos journalisterne, der ofte vælger ofre og skurke til at bære handlingen. Hver medvirkende skal være en arketype, og handlingen følger en fast skabelon.

»Når journalister laver portrætter, bliver det ofte enten kedeligt eller følelspornografi. Min metode er at gå tæt på med nysgerighed og åbne kort. Jeg kommer følelsesmæssigt tæt på de medvirkende, og det tillader mig at fortælle historier om dem, der går tæt på, uden at det føles som et overgreb for hverken de medvirkende eller seerne. Resultatet bliver forhåbentlig, at modtageren sympatiserer med deltagerne, fordi man er kommet tættere på via medmenneskelighed og en subjektiv tilgang«.

Ensretning på skolen

»I mine øjne er københavnerpigene Louise en type, som man i mange år har undgået at optage på Politiskolen. I dag optager man hende, og det er godt. Men hun bliver ensrettet på skolen, og det farlige er, at hvis politiet fremstår som en ensrettet enhed, er det nemmere at være uenig med politiet. Det ville være langt sværere at afvise politiet, hvis der var flere indvandrere og rødhårede piger. Hvor er hiphopperen, nørden eller ham med accenten,« spørger Torsting retorisk.

Dokumentarserien viser blandt andet, hvordan seriens rødhårede københavnerpige bankes på plads og får besked på at være mindre pjattet og mere bevidst om sin påklædning. Hun ligner til forveksling de fleste andre universitetsstuderende, men ikke sine klassekammerater på Politiskolen.

Ensretning eller individualitet

»Politiskolen lægger vægt på elevernes civile påklædning, og det burde ikke være så vigtigt – vi går alle sammen klædt i hiphopbukser den ene dag og jakkesæt den anden. De fleste nogle-og-tveårige har bastante og ekstreme holdninger, og de er langt mere væsentlige at arbejde med end deres påklædning. Vi er alle samme modellérbare som unge, og her bør de unge rustes til livet

på stationerne og være anti-fordomsfulde for at stå imod de gængse holdninger«.

At have fælles fodslag og ensretning af politiet er en åbenbar nødvendighed, men den gør også politiet sårbar over for kritik udefra, mener Kasper Torsting.

»Mine fordomme handlede om, at politiet som organisation er gammeldags, hierarkisk og topstyret og uniformeret på mere end ét plan. De fordomme blev bekræftet på den uge, hvor eleverne blev introduceret til livet på en politistation. Til gengæld blev jeg positivt overrasket over Politiskolen og den varme, menneskelighed og kollegialitet, der var«.

Andre fordomme om politiet blev også afkræftet. Især klasselæreren Arne udviste stor imødekommenhed og kammeratskab med eleverne, samtidig med at han skulle evaluere og rådgive dem.

»I sidste ende var eleverne akkurat ligesom alle andre unge i et uddannelsessystem, hvor kærester, klassekammerater og tommermænd fylder en stor del af livet. Heldigvis«. ■

» Eleverne har blot tre politi-identiteter at vælge imellem: 'den kontante' politibetjent, der indgyder respekt, den 'humanistiske' betjent, der bejler til folks samvittighed, og den 'kække', der har et glimt i øjet. Dansk politi ville være mere modstandsdygtigt over for kritik, hvis der var flere indvandrere og rødhårede piger i styrken «

Anklagerhjælp i sommervarmen

Mens andre holdt sommerferie, tog nordjyske anklagere til Midt- og Vestjylland for at hjælpe kollegaerne med uoverskuelige sagsbunker

Af Mikkel Thastum

Mens Sommerdanmark var ved stranden, rejste en sluttet skare af anklagere den stik modsatte vej til den jyske hede. I en koordineret aktion drog en specialgruppe fra anklagemyndigheden ved Nordjyllands Politi til Holstebro og Viborg for at hjælpe kollegaerne, der grundet mandskabsmangel var overdyngnet med uoverskuelige stabler af ubehandlede sager.

»Vi vidste ikke, hvad vi skulle gøre. Med flere vakante stillinger havde vi ganske enkelt ikke hænder nok,« fortæller chefanklager Kåre Skjæveland, Midt- og Vestjyllands Politi.

De ansatte havde i forvejen en massiv mængde overarbejde. Men nu kunne de ikke mere, og politikredsen sendte et SOS til Rigsadvokaten, der tog kontakt til Nordjyllands Politi, hvor direktør Jens Henrik Højbjerg og chefanklager Søren Gade havde forståelse for problemet.

»Vi ville gerne hjælpe, men det nyttede jo ikke noget, hvis vi så selv kom bagud. Vi nedsatte derfor en taskforce og lagde en klar tak-

tit: Hurtigt ind. Hurtigt ud,« forklarer Søren Gade, der aftalte med Rigsadvokaten, at anklagerne fik merarbejdsbetaling. Ni anklagere meldte sig frivilligt. De blev delt i selvstyrende hold med en fuldmægtig som 'indsatsleder'. Én af dem var politifuldmægtig Margrethe Sanning, som under fremmede forhold og uden ledelseserfaring skulle styre aktionen.

»Vi var hjerteligt velkomne. Det var spændende udelukkende at sagsbehandle. Det var også sjovt – i disse reformtider – at få en snak med kollegaerne i en anden kreds,« siger Margrethe Sanning, der understreger, at taskeforcen trods tidspres aldrig gik på kompromis med kvaliteten.

Inden aktionen var der knap 1.000 ubehandlede sager. På tre uger forsvandt mere end en tredjedel. I et takkebreve skriver rigsadvokat Jørgen Steen Sørensen:

»Jeg er meget imponeret over resultatet – 377 ekspederede sager – og den hurtige og effektive måde, som bistanden blev ydet på. Det er et rigtigt flot resultat, som på helt afgørende vis har hjulpet Midt- og Vestjyllands Politi.«

Tilbage i Holstebro siger chefanklager Kåre Skjæveland: »Det var en meget, meget fornem indsats. Redningsaktionen fra Nordjylland var brandgod.«

Nyt billedarkiv fra Rigspolitiet

I forbindelse med lanceringen af magasinet Politi har Rigspolitiet oprettet et billedarkiv, der skal højne fotoniveauet for hele dansk politi i alle dets interne og eksterne publikationer, på print og i elektronisk format.

Arkivet er blevet til via frikøb af fotos leveret til magasinet, ved selvstændige arkivopgaver og ved indsamling af fotos fra fagfotografer i Kriminalteknisk Center og fra medarbejdere i Rigspolitiets webafdeling.

Billederne kan frit bruges til intranet, internet, brochurer og PowerPoint-præsentationer, men ikke til kommercielt eller privat brug. Kredsens politidirektører samt politimestrene på Grønland og Færøerne er fødte brugere af arkivet, ligesom de kommunikationsansvarlige i kredsen kan få permanent adgang.

Kredsen er også velkomne til selv at bidrage til arkivet ved at lægge fotos på.

Billedarkivet fungerer via en ekstern server på adressen <https://foto.politi.dk>, og i overensstemmelse med datalovgivningen ligger der hverken billeder fra konkrete sager, personfølsomme oplysninger eller fotos af mistænkte i arkivet.

-jaa

LEDEREN

Følsomhed og kynisme

For mange år siden var der en, der sagde til mig: »Vi er kyniske over for andre, men følsomme over for os selv.«

Den udtalelse har jeg tænkt på mange gange, for der er jo noget om snakken.

Når det gælder andres situation, siger vi ofte f.eks.: »Der er jo kun én, der kan få den stilling«, »Det overlever han nok« eller »Hun må da også følge med tiden« eller tilsvarende med samme melodi.

Vi er også jævnligt meget barske og nedgørende over for andres synspunkter og åndsevner. Udtalelser karakteriseres som »utrolige og nærmest komiske«. Selv ord som »idiot« og »klovn« høres fra tid til anden.

Vi er også tilbøjelige til at være ret så fordømmende, når andre begår fejl. Vi skal nok passe på, at det ikke bliver en del af vores kultur at være for hårde over for hinanden. Lige så let det er at kritisere andre – lige

så svært er det at tåle kritik eller modgang.

Så bliver der hurtigt tale om selvmedlidenhed, forurettethed og krænkede følelser. Her kan det nok være på plads med lidt robusthed og ikke at være alt for nærtagende og mismodige.

Hvor vil jeg hen med dette lige nu? Det er egentligt såre simpelt.

Vi lever i en forandringsstid. Vaner, rutiner, arbejdsgange og organisering ændres. På vej igennem det nye ukendte møder vi modgang og modgang. Tingene flasker sig ikke lige med det samme.

En proces er i fuld gang. Så må vi stå sammen, hjælpe og forstå hinanden og vise respekt for andres situation. Og alle være optaget af at finde løsninger og hver især yde vores bedste.

Det er her, styrken ligger i dansk politi.

Torsten Hesselbjerg

»Du er sigtet«

Satans yngel også kendt som den sorte spejder fra P3, Anders Lund Madsen, går politiet i bedene

Engang i gamle dage boede jeg på Færøerne.

Det fører nok for vidt at forklare, hvorfor jeg boede på Færøerne, men det var i 1980'erne, og alting var ligesom anderledes i 1980'erne.

Og det var gået galt allerede på vejen derop, for vi var ni af sted på en fragtbåd fra Hundested til Torshavn, og nogle af de ni gik indimellem ned på agterdækket og røg pot.

Og jeg vil gerne advare mod pot. Fordi det er forbudt, men mest fordi det er noget rod i længden. I virkeligheden begyndte det mange år tidligere, da jeg var helt ung, og vi røg nærmest hvad som helst. Det var ovre hos én, der hed Peter, og han var min bedste ven, og vi gik i 9. på Hummeltofteskolen, og dengang kunne man godt finde på at ryge for eksempel te eller kanel eller kakao.

Eller tørrede bananskræller. Alt muligt. Fordi vi havde hørt, at man blev herreskæv af kanel og bananskræller, og vi kedede os.

Vi blev som regel bare syge. Eller virkelig stille i det mindste. Og efter et stykke tid klingede det ligesom af, og dét med piger viste sig at være langt mere lækkert, fordi man ikke fik kvalme bagefter, og fordi piger generelt smagte meget bedre end brændt kanel.

Men altså. Nogle af de ni gik ned på agterdækket og røg joints. Og de var virkelig betænksomme og søde, for de ville ikke bringe besætningen i forlegenhed, men alligevel løb rygten om rejseselskabet os i forvejen. Og vi blev kun reddet af vagtplanen.

For de har en hashhund på Færøerne. Og den er nok død nu, men dengang var den tæt på at gå ned med stress, for den havde både vagt i lufthavnen plus posten plus havnen plus det løse, så vi var heldige, for da skibet lagde til kaj i Torshavn, var hunden på vagt i Vágar. Men senere hørte vi, at politiet havde været der samme dag.

Og nu blev det kattens leg med musen. Og det var et spørgsmål om tid, før det gik galt, og tre måneder senere holdt der en civil patruljevogn uden for stalden, hvor jeg gik og malkede køer.

Og jeg gik i panik. For jeg har set rigtig mange politifilm. Og de to betjente lignede ikke betjente! De lignede to skurke, som prøvede at ligne betjente, så jeg spurgte, om jeg måtte se politiskiltene.

Stemningen blev mærkbart forringet. Og de læssede mig ind på bagsædet af Mondeo'en, viste mig skiltene og kørte mig derefter en tur ud i fjeldet for »at køle mig lidt af«, som de sagde.

Og jeg sad dér på bagsædet og rystede. Og da vi endelig kom til stationen i Torshavn, satte de mig i et afhøringslokale, og den ene af betjentene tændte en arkitektlampe og lyste mig lige i ansigtet, mens den anden forlod rummet »for at hente noget«.

Og det var et brev med pot sendt fra et posthus på Møn med min adresse udenpå. Nu blev det hele kompliceret, for det var jo hunden, som havde opsnappet brevet nede på postkontoret i Torshavn, og da jeg påpegede, at det rent juridisk var hunden, som overtrådte bestemmelsen i henhold til lov om euforiserende stoffer ved at være i besiddelse af pakken, blev begge betjente ret sure.

Den ene af dem holdt pakken over skraldespanden og spurgte, om det var okay, at han smed den ud. Og jeg sagde, at dét skulle han bare gøre. Og han sagde, at nu gjorde han det altså. Og jeg sagde okay. Og så puttede han pakken ned i en skuffe og sagde, at jeg var sigtet alligevel.

Det hele endte med, at jeg blev smidt ud af politistationen. Og jeg lover, at jeg aldrig siden har været i konflikt med loven. Selv om Kling og Klang på Færøerne bekræftede alle mine fordomme om politiet, så gjorde de også noget andet.

De fik mig til at tro på ordensmagten. For de gjorde deres pligt, og hunden gjorde sin pligt, og systemet fungerede.

Og det er derfor, jeg er så stor en fan af det danske politi. Fordi systemet fungerer. Der er tusinde undtagelser, men systemet fungerer. Folk er trygge ved jer. Folk tror på jer. I er okay.

Og det er ikke bare ord på en bagside. Min ældste datter er 17 år gammel, og hun har lovet mig, at hun søger ind hos politiet efter gymnasiet, og hvis det lykkes, lover hun at blive Danmarks bedste kriminalkommisær i det 21. århundrede.

Og det gør hun, fordi jeg har plaget hende, siden hun var spæd. Og fordi hun også ved, at I grundlæggende er o.k.

Og fordi lov og orden er det eneste, vi har.

Tak fordi I gider til den løn.